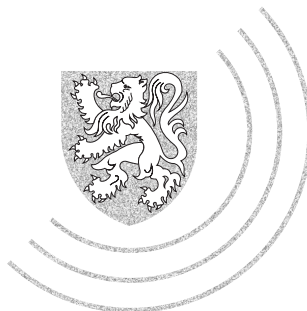

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

6 december 2004

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2005**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij
en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door mevrouw Tinne Rombouts, de heer Karlos Callens en
mevrouw Joke Schauvliege aan de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën en Begroting**

*Samenstelling van de commissie:**Voorzitter:* de heer Patrick Lachaert.*Vaste leden:*

de heren Jean Geraerts, Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin,
Marleen Van den Eynde, Frans Wymeersch;

mevrouw Hilde Crevits, de heer Erik Matthijs, de dames
Tinne Rombouts, Joke Schauvliege;

mevrouw Stern Demeulenaere, de heren Patrick Lachaert,
Paul Wille;

de heren Jos Bex, Bart Martens, André Van Nieuwkerke.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heer Felix Strackx, de heer
Wim Van Dijk, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer
John Vrancken;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de
heren Frans Peeters, Jan Verfaillie;

de heren Karlos Callens, Jean-Marie Dedecker, mevrouw
Dominique Guns;

de heren Herman Lauwers, Jacky Maes, Ludo Sannen.

Toegevoegde leden:

de heer Rudi Daems;

de heer Mark Demesmaeker.

*Zie:***15 (2004-2005)**

- Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
- Nrs. 2 tot 6: Amendementen
- Nr. 7-A: Verslag namens de Commissie voor Binnen-
landse Aangelegenheden, Bestuurszaken, In-
stitutionele en Bestuurlijke Hervorming en
Decreetsevaluatie
- Nr. 7-B: Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
- Nr. 7-C: Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwer-
king en Toerisme
- Nr. 7-D: Verslag namens de Commissie voor Cultuur,
Jeugd, Sport en Media
- Nr. 7-E: Verslag namens de Commissie voor Economie,
Werk en Sociale Economie

12 (2004)

- Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van
Vlaanderen

13 (2004-2005)

- Nr. 1-A: Algemene toelichting
- Nr. 1-B: Toelichting per programma

16 (2004-2005)

- Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

INHOUD

	Blz.
A. LEEFMILIEU EN NATUUR – BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER KRIS PEETERS, VLAAMS MINISTER VAN OPENBARE WERKEN, ENERGIE, LEEFMILIEU EN NATUUR.....	5
I. TOELICHTING DOOR DE MINISTER.....	5
I.1. Context en uitgangspunten	5
I.2. Accenten begrotingscontrole 2004	6
I.3. Begroting 2005.....	7
I.4. Conclusie	9
II. BESPREKING	9
II.1. Beleidskredieten en financiering van het milieubeleid	9
II.2. Waterzuivering.....	13
II.3. Integraal waterbeleid	17
II.4. Erosiebestrijding en onderhoud van de waterwegen	18
II.5. Bodemsanering	19
II.6. Afval.....	22
II.7. Krengenverwijdering.....	24
II.8. Natuur, bos en groen.....	24
II.9. Duingebieden.....	28
II.10. Inrichtingsinstrumenten	29
II.11. Samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten.....	30
II.12. Communicatie en studies, personeel en algemene werking	32
II.13. Mestactieplan	33
II.14. Andere thema's	34
III. INDICATIEVE STEMMING.....	35
B. LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID – BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER YVES LETERME, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN, LANDBOUW, ZEEVISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID	36
I. TOELICHTING DOOR DE MINISTER.....	36
I.1. Algemeen	36
I.2. Programma's	37
II. BESPREKING	38
II.1. Beeldvorming.....	38
II.2. Vlaams Landbouwinvesteringsfonds	39
II.3. Biologische landbouw	39
II.4. Mestbeleid	40
II.5. Ruilverkaveling en landinrichting.....	41
II.6. Visserijsector.....	41
II.7. Andere thema's	41

III. INDICATIEVE STEMMING	43
C. RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED – BEVOEGHEDEN VAN DE HEER DIRK VAN MECHELEN, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING.....	43
I. TOELICHTING DOOR DE MINISTER.....	43
I.1. Programma 62.1 Ruimtelijke ordening, stedenbouw en grondbeleid	43
I.2. Programma 62.2 Monumenten en landschappen.....	44
II. BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMING	45

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed besprak de algemene uitgavenbegroting 2005 op 18 en op 25 november 2004 en op 2 december 2004. Mevrouw Tinne Rombouts brengt verslag uit over het deel Leefmilieu en Natuur, de heer Karlos Callens over het deel Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en mevrouw Joke Schauvliege over het deel Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed.

Het deel Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid werd op 23 november 2004 besproken in de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid. De subcommissie bracht hierover op 2 december 2004 verslag uit aan de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed.

De commissie besprak de begroting 2005 samen met de tweede aanpassing van de begroting 2004 (*Parl. St.* VI. Parl. 2004-05, nr. 19/1). De opmerkingen bij de begrotingsaanpassing 2004 zijn echter in dit verslag opgenomen.

De commissie behandelde deze uitgavenbegrotingen samen met de haar toegewezen hoofdstukken van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2005. Daarover wordt afzonderlijk verslag uitgebracht in *Parl. St.* VI. Parl. 2004-05, nr. 124/13.

Over de bespreking van de Beleidsnota Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid 2004-2009, ingediend door de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid (*Parl. St.* VI. Parl. 2004-05, nr. 105/1) op 16 november 2004 en van de Beleidsnota Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen 2004-2009, ingediend door de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening (*Parl. St.* VI. Parl. 2004-05, nr. 92/1) op 25 november en 2 december 2004 zal eveneens afzonderlijk verslag worden uitgebracht.

A. LEEFMILIEU EN NATUUR – BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER KRIS PEETERS, VLAAMS MINISTER VAN OPENBARE WERKEN, ENERGIE, LEEFMILIEU EN NATUUR

I. TOELICHTING DOOR DE MINISTER

De heer *Kris Peeters*, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, geeft een toelichting bij de accenten in de begrotingsaanpassing 2004 en de begroting 2005.

I.1. Context en uitgangspunten

De begrotingscontrole 2004 leefmilieu en de begroting 2005 leefmilieu maken deel uit van de eerste algemene uitgavenbegroting van de nieuwe Vlaamse Regering. Het is op de eerste plaats een begroting waarop een aantal besparingen dienden te gebeuren. De algemene toestand van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap laat niet meer toe om zomaar nieuwe uitgaven te plannen.

De personeelsbesparingen op het niveau van de Vlaamse Openbare Instellingen werd nog niet financieel vertaald in de dotaties aan de VOI's, aangezien nog uitgewerkt wordt op welke manier er garanties kunnen komen dat de kredietvermindering inderdaad leidt tot grotere efficiëntie in de inzet van personeel.

De begroting leefmilieu moet bovendien ook rekening houden met de daling van de inkomsten uit een aantal milieuheffingen. De opbrengst van de stortheffingen, die per ton een veelvoud bedragen van de heffingen op verbranding, dalen sterk als gevolg van de gewenste vermindering van de te storten hoeveelheden. Ook de opbrengst van de heffing op het gebruik van grondwater daalt sterk.

De derde inkomstenpost van het Minafonds die bij deze begroting sterk naar beneden wordt herzien, zijn de zogenaamde superheffingen in toepassing van het Mestdecreet. Ook hier worden de bedragen naar een realistischer niveau herleidt. Globaal betekent dit een minderinkomst van meer dan 29 miljoen euro voor het Minafonds. Dit zal opgevangen worden door in te teren op het batige saldo

aan betalingsmiddelen en zal dus niet leiden tot een vermindering van de beleidsruimte. Deze beleidsruimte is immers nodig voor de invulling van het milieubeleidsprogramma.

De begroting leefmilieu bevat relatief weinig personeelskosten, maar toch kon de begroting 2005 globaal nog licht stijgen. De eenmalige inspanning van 50 miljoen euro voor de subsidiëring van gemeentelijke rioleringsprojecten, gekoppeld aan de verkoop van het gewestelijk aandeel in de VMW in 2004 wordt dan nog buiten beschouwing gelaten.

De lichte stijging was mogelijk omdat de Vlaamse Regering bereid was in de nodige extra middelen te voorzien om de gemaakte afspraken met de lokale besturen in het kader van hun milieubeleidsplannen te honoreren.

1.2. Accenten begrotingscontrole 2004

De belangrijkste aanpassing naar aanleiding van de begrotingscontrole 2004 is de verhoging van het krediet voor de uitvoering van de overeenkomst met Rendac BV. De krengenvrijstelling is vanuit het oogpunt van de volksgezondheid heel belangrijk. De nieuwe Vlaamse Regering was van oordeel dat de overeenkomst die door de vorige regering nog was afgesloten, maar waarvoor in de begroting 2004 onvoldoende geld was uitgetrokken, moest worden nageleefd. Er wordt hiervoor 4,6 miljoen euro extra ter beschikking gesteld. Dit probleem krijgt meteen een structurele oplossing zodat ook de zich opstapelende verwijlrenten kunnen worden weggewerkt.

De dotaties aan de Vlaamse openbare instellingen VMM (Vlaamse Milieumaatschappij), OVAM (Openbare Afvalstoffenmaatschappij) en VLM (Vlaamse Landmaatschappij) worden aangepast om rekening te houden met de verhoging van de personeelslast, die het gevolg is van de afgesloten collectieve arbeidsovereenkomst inzake de verhoging van de eindejaarspremie voor het personeel.

Ook de begrotingspost voor de lonen van het personeel van de wetenschappelijke instituten en de natuurarbeiders, zowel van de afdeling Natuur als de afdeling Bos en Groen, wordt verhoogd om rekening te houden met de gestegen personeelskosten. Het krediet wordt ook verhoogd om het bijkomend personeel te kunnen betalen dat instaat voor

de uitbating van het natuureducatief centrum De Nachtegaal.

Er gebeuren verder enkele verschuivingen om de aanwending van diverse begrotingsposten in overeenstemming te brengen met de ESR-codes. Het betreft vooral herschikkingen tussen codes 45 (bijdragen aan andere overheden, ook internationaal) en de codes 33 (subsidies).

Voor het LIFE-project, een project inzake natuurontwikkeling in militaire domeinen in samenwerking met de Europese Unie, worden de nodige kredieten extra ingeschreven. Deze ingreep duidt op een andere oriëntatie binnen de begroting: vooral binnen de afdeling natuur is er een groeiende behoefte aan middelen voor het beheer van de verworven terreinen. De overheid heeft volgens de minister de plicht om haar gebieden goed te beheren en dit vooral met het oog op het instandhouden van de voorwaarden om bepaalde fauna en flora te kunnen bewaren. Beheerstaken hebben dus als doel de biodiversiteit te bewaren.

Een ander belangrijk project waarvoor in de nodige extra middelen wordt voorzien is de uitvoering van de overeenkomst afgesloten tussen OVAM en de onderneming Umicore met betrekking tot de sanering van een aantal terreinen. De sanering en het opnieuw ter beschikking stellen van de samenleving van de gesaneerde terreinen is immers een belangrijke klemtoon in het regeerakkoord. In het dicht bevolkte Vlaanderen is het essentieel dat de aanwezige oppervlakte op een gezonde wijze ter beschikking is.

De minister onderstreept dat zowel voor het LIFE-project als voor de overeenkomst met Umicore ook in de begroting 2005 in structurele oplossingen wordt voorzien.

Er worden verder een aantal besparingen doorgevoerd onder meer op de kredieten voor verwerving ten behoeve van de afdeling Bos en Groen en voor duinenaankoop. Met betrekking tot de duinenaankoop werd nochtans in de mogelijkheid voorzien om mee te dingen in de openbare verkoop van een belangrijke oppervlakte aan het natuurreservaat de Noordduinen te Koksijde.

In het kader van de begrotingscontrole wil de minister ook verwijzen naar twee verkoopprojecten. Met betrekking tot de verkoop van het aandeel

van het Vlaamse Gewest in de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening wordt het bedrag in de begroting 2004 opgetrokken tot 120 miljoen euro. In uitvoering van de regeringsbeslissing van 17 september 2004 worden nu de gesprekken afgerond tussen het consortium Händel en de VMW, met bemiddeling door de PMV (Participatie Maatschappij Vlaanderen), om een gezamenlijk business-model te ontwikkelen. De regering moest immers vaststellen dat zonder consensus het succes van de operatie wel eens voor de rechtbank zou kunnen beslecht worden. Dat aan de realisatie van de verkoop ook de mogelijkheid gebonden is om nog 50 miljoen euro extra vastleggingen te doen voor rioleringsprojecten van gemeenten is voor de minister niet onbelangrijk.

Een tweede project dat voorzien was in de begroting 2004 was de verkoop van het Indaver-aandeel van het Vlaamse Gewest. De opbrengst van deze verkoop is in de begrotingscontrole geschrapt omdat een verkoop in 2004 niet meer realistisch is. De voorbije drie maanden heeft de onderneming al in belangrijke mate aan waarde gewonnen. Een Nederlandse concurrent sluit met ingang van 1 januari 2005 zijn oven voor gevaarlijk afval. Bovendien vordert het Sleco-project goed, zowel op het vlak van de bouw als wat betreft het op de markt brengen van die verbrandingscapaciteit. Op dit ogenblik wordt door de Vlaamse Milieuholding nog verder met de privé-aandeelhouders en het management overlegd in welke timing en in welke omstandigheden een afbouw van het aandeel van het Vlaams Gewest het interessantst is. Bij de opmaak van de begroting 2005 werd er niet nominatief rekening gehouden met een verkoopsopbrengst van het Indaver-aandeel. Er is dus geen druk om in 2005 de verkoop tot elke prijs te realiseren.

Het beleidsdomein leefmilieu levert ook een bijdrage in de verwerving van eenmalige inkomsten via de verkoop van vastgoed. Zo zal de hoofdzetel van de Vlaamse Landmaatschappij in 2004 verkocht worden en opnieuw ingehuurd.

1.3. Begroting 2005

Beleidskredieten

Voor de uitvoering van het milieubeleid beschikt de minister van Leefmilieu over een budget van ongeveer 775 miljoen euro aan beleidskredieten. Daarnaast beschikt de minister uiteraard over

het benodigde aantal personeelsleden en hun werkmiddelen in het kader van de middelenbegroting van de Vlaamse gemeenschap.

Ondanks de moeilijke budgettaire situatie kent de begroting leefmilieu opnieuw een lichte groei in bestedingsmogelijkheden, ook wanneer de eenmalige inspanning voor rioleringen gekoppeld aan de verkoop van activa in 2004 buiten beschouwing wordt gelaten.

Met deze middelen wenst de minister een aantal resultaten te behalen met het departement met zijn verschillende afdelingen, met de Vlaamse Openbare Instellingen en met de wetenschappelijke instellingen.

Departementale begroting

Het departement telt vandaag volgende afdelingen:

- het Directoraat-generaal en de afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid spelen een belangrijke rol in de educatieve opdracht van het departement: via de educatieve centra, projecten met de scholen, het project milieu en gezondheid en de milieuboot wordt geprobeerd het belang van het respect voor onze leefomgeving mee te geven en duidelijk te maken. De afdeling speelt daarnaast een belangrijke rol in de bestrijding van de geluidsoverlast en beschikt over een aantal meetnetten onder meer met het oog op de monitoring van geluidsoverlast. De afdeling vormt ook de kenniscel voor de MER-problematiek (milieueffectrapportering);
- de afdeling Milieuvergunningen: deze afdeling vergt niet veel begrotingskredieten maar is voor het milieubeleid en voor de samenleving cruciaal: een vlotte afhandeling van de milieuvergunningsaanvragen is belangrijk voor de bedrijven; overeenkomstig het regeerakkoord moet werk worden gemaakt van administratieve vereenvoudiging en van een rechtszeker kader;
- de afdeling Milieu-inspectie is de tegenhanger van de afdeling Milieuvergunningen: zonder een handhavingspolitiek zijn milieuvergunningen een nutteloos tijdsverdrijf. De Milieu-inspectie speelt ook een cruciale rol in het behalen van de milieudoelstellingen: slechts wanneer normen nageleefd worden zal een daling van milieuge-

vaarlijke stoffen in onze leefomgeving kunnen worden vastgesteld. Deze afdeling bewaakt als het ware de te halen resultaten;

- de afdeling Europa en Milieu speelt een steeds belangrijker ondersteunende rol. België heeft heel wat internationale engagementen opgenomen. Deze zijn niet vrijblijvend: het naleven van wat binnen de Europese Unie zowel als in het kader van bijvoorbeeld het Kyoto-protocol werd toegezegd, kan veel geld en moeite kosten. De afdeling Europa en Milieu speelt een heel belangrijke rol in de voorbereiding van de Vlaamse standpunten binnen de diverse fora van de Europese Unie.

Voor deze diensten verandert er in de begroting 2005 niet veel. Door de noodzakelijke besparingen wordt enkel het investeringsritme wat vertraagd en worden ook de communicatiekredieten ingekrompen.

Wel wordt een zeer belangrijke budgettaire inspanning geleverd (+ 14 miljoen euro) voor de subsidiëring van gemeenten en provincies voor hun milieu-beleidsplannen. De minister heeft de beloftes die in de vorige legislatuur werden gedaan, budgettair willen hard maken. De lokale besturen zijn immers belangrijke partners om voor een gedragen milieu-beleid op het terrein te zorgen. De medewerking van burgers en bedrijven is essentieel om de doelstellingen te halen, de Vlaamse overheid moet daar schouder aan schouder met de lokale besturen werk van maken. Deze medewerking moet er uit overtuiging komen en mag niet aangevoeld worden als een inspanning die zinloos wordt opgelegd. Deze budgettaire inspanning maakt het mogelijk om, onder meer inzake de duurzaamheidsambtenaren, de verlenging van de betoelaging voor drie jaar in 2005 vast te leggen.

Ook de post subsidies aan natuurverenigingen krijgt een bijkomende verhoging met 500.000 euro. De Vlaamse Regering wil aan de natuurverenigingen ruimte bieden om voor een bijkomende oppervlakte natuurreservaat erkend te worden en dus ook betoelaagd. Dit sluit aan bij de visie dat er voldoende aandacht moet gaan naar beheer in plaats van de nadruk te leggen op verwerving.

Naast deze entiteiten staan ook een aantal uitvoeringsgerichte diensten ter beschikking van het beleidsdomein.

Vlaamse Landmaatschappij en GIS-Vlaanderen

Voor de Vlaamse Landmaatschappij en de afdeling Land resulteerde de opgelegde besparingsdoelstelling in een sterke vermindering van de kredieten voor landinrichting. Het is voor de minister duidelijk dat in de huidige context er andere prioriteiten zijn voor het beleidsdomein leefmilieu. De minister stelt bovendien vast dat ook vanuit het beleidsdomein landbouw het enthousiasme voor dure inrichtingsprojecten zoals de ruilverkaveling fel is afgenomen. De vermindering van het aantal landbouwbedrijven maakt dat de ruilverkaveling zich in de feiten ook zonder overheidsingrijpen voltrekt. De overheid moet zich concentreren op ingrepen die – ten aanzien van de geïnvesteerde middelen – een wezenlijke bijdrage leveren voor de kwaliteit van het platteland. De strijd tegen de erosie blijft een belangrijk aandachtspunt, gelet op het belang ook in het kader van de waterhuishouding en de slibbeheersing.

Het ondersteunend centrum GIS-Vlaanderen (Geografisch InformatieSysteem) is nog steeds een afdeling van de Vlaamse Landmaatschappij. Voor de Vlaamse minister bevoegd voor Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur is dit een goede zaak omdat hij vanuit diverse bevoegdheden met dit ondersteunend centrum wordt geconfronteerd. Budgettair staan de begrotingsmiddelen nog bij het programma 99.1 Interdepartementale bestaansmiddelen en niet in de eigenlijke leefmilieubegroting.

In het kader van de begroting 2005 wordt ten behoeve van het GRB-project (Grootschalig Referentiebestand) in 2,5 miljoen euro extra voorzien. Tijdens de vorige legislatuur werd hieromtrent een decreet goedgekeurd (*Parl. St. VI. Parl. 2003-04, nr. 2051/1-4*). Door de vorige regering werd tevens een businessplan voor de ontwikkeling van het GRB goedgekeurd. Het is volgens de minister belangrijk dat de nutsbedrijven 50 percent van de kosten zullen dekken. Hij zoekt naar een oplossing om de privé-bijdrage te laten prefinancieren door de Vlaamse Landmaatschappij en niet vanuit de begroting, zodat de werkzaamheden aan het GRB voldoende snel kunnen vorderen.

GIS-Vlaanderen gaat ook een coördinerende rol vervullen met betrekking tot het administratief vlot ter beschikking stellen van informatie over de

ligging van leidingen. In eerste fase is het de bedoeling tot een schema te komen waarbij elke belanghebbende heel eenvoudig te weten kan komen welke nutsmaatschappijen in welke straat leidingen hebben liggen.

Vlaamse Milieumaatschappij en afdeling Water

De begrotingsmiddelen voor de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) blijven op peil. Deze VOI levert belangrijk werk in de verbetering van de kwaliteit van het water en de lucht.

De afdeling Water van het departement voorziet in twee nieuwe initiatieven: in 2005 zouden pilootprojecten moeten van start gaan om in de textielsector grondwater te vervangen door zogenaamd 'grijs water'; in uitvoering van het regeerakkoord is ook 1,25 miljoen euro ingeschreven om de gemeenten te ondersteunen voor de afbakening van de zuiveringszones en voor de modelleringstudies.

Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij

Binnen de begroting van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) gebeuren een aantal herschikkingen om ruimte te maken voor prioriteiten in het beleid: de bodemsanering, met name de uitvoering van de overeenkomst met Umicore, en de ondersteuning van de kringloopcentra, zoals afgesproken in de ondernemingsconferentie. Naast 1 miljoen euro extra aan werkingsmiddelen voor de kringloopcentra komt er via tewerkstelling ook 1 miljoen euro extra voor bijkomend personeel (ongeveer 60 personeelsleden). De vermindering van de kredieten tot het niveau van 2003 voor de subsidiëring van de uitrusting van gemeentelijke of intercommunale containerparken zou in overeenstemming zijn met de verwachte aanvragen.

Afdeling Natuur en wetenschappelijke instellingen

De afdeling Natuur en de wetenschappelijke instellingen worden ook geconfronteerd met de algemene besparingsinspanning op de werkingsmiddelen. De kredieten voor de aankoop van natuurgebied en duinengebied worden verminderd. Tegelijkertijd worden echter bijkomende kredieten ingeschreven voor het onderhoud en de inrichting van verworven terreinen. Binnen het departement wordt een grote behoefte gevoeld om de verworven oppervlakten nu ook daadwerkelijk te be-

heren en de natuurkwaliteit te verhogen. Er blijkt een te grote afstand te zijn ontstaan tussen de aangekochte oppervlakten en de mogelijkheden om ze ook behoorlijk te beheren.

Bos en Groen

De afdeling Bos en Groen wordt met dezelfde problemen geconfronteerd als de afdeling Natuur: een oplopende spanning tussen de verworven oppervlakten bos of te bebossen terrein en de mogelijkheden om die bossen behoorlijk te onderhouden. Ook hier werd het budget voor aankopen vermindert. De minister stelt vast dat het Vlaamse Gewest in een aantal gevallen als een "nuttige" koper wordt gezien, dikwijls ook door publieke eigenaars (bijvoorbeeld OCMW's) die hun gronden willen valoriseren. Het is de minister niet duidelijk hoe het aankopen van bestaande bossen bijdraagt tot de doelstelling van het regeerakkoord om voor meer bos te zorgen. De minister zegt op sommige plaatsen zelfs geconfronteerd te zijn met de aankoop van landbouwgronden voor bebossing waarbij het betrokken gemeentebestuur dan later de vergunning weigerde om deze gronden te bebossen.

I.3.4. Conclusie

De minister meent dat de voorgestelde begroting leefmilieu hem in 2005 in staat zal stellen om een leefmilieubeleid te voeren overeenkomstig het regeerakkoord, om effectief verder te werken aan een betere leefomgeving en om het milieubeleidsplan uit te voeren. Ook in de sector leefmilieu blijven er echter grote investeringsbehoeften in de waterzuivering (rioleringen) en in de bodemsanering. De sector leefmilieu werkt dus mee aan het zoeken vanuit de Vlaamse Regering naar alternatieve financieringsvormen voor deze beleidsprioriteiten. Binnen de reguliere begroting is de financiering ervan immers problematisch : creativiteit zal nodig zijn.

II. BESPREKING

II.1. Beleidskredieten en financiering van het milieubeleid

Algemene standpunten

De heer *Erik Matthijs* benadrukt dat schaarse middelen zuinig en doelgericht moeten worden aange-

wend. Er is een grote achterstand bij de uitvoering van de richtlijn stedelijk afvalwater die voor het milieubehoud essentieel is. Vandaar dat de CD&V-fractie tijdens de vorige legislatuur steeds de begrotingen geamendeerd heeft, met de vraag aankopen van bestaand bos en natuur af te remmen en de daarvoor voorziene middelen door te schuiven naar de gemeenten voor waterzuivering. De huidige regering staat nu voor een zeer moeilijke opdracht omdat de achterstand inzake waterzuivering gigantisch is. De heer Matthijs zal verder in zijn tussenkomst dieper ingaan op de problematiek inzake waterzuivering en de Aquafin-constructie (cfr. infra).

De heer *Rudi Daems* merkt vooreerst op dat de beleidsnota leefmilieu, met de beleidsprioriteiten voor deze legislatuur, bij de start van de begrotingsbesprekingen nog niet is ingediend. Daardoor is het voor Groen! moeilijk om bepaalde keuzes die worden gemaakt in de begroting te interpreteren. Er kunnen enkel voorlopige conclusies worden getrokken. Het lid hoopt dat de beleidsnota bepaalde keuzes zal verduidelijken en dat de uitspraken die daarover in de pers verschenen foutief blijken.

De heer Daems drukt zijn waardering uit over het feit dat de minister zich ook inschrijft in een aantal beleidskeuzes die eerder werden gemaakt en dat dit ook wordt vertaald in de begroting. Voorbeelden daarvan zijn de keuze om de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten en de provincies voor drie jaar te verlengen, de ondersteuning van de kringloopcentra en het uitvoeren van de overeenkomst met Umicore. De spreker steunt de minister en de regering ook in de keuze om een aantal inspanningen – eventueel voorlopig – niet verder te zetten, zoals de geplande verkoop van de Indaver-participatie. Dat geldt ook voor het terugschroeven van de ruilverkaveling en de schrapping van het budget voor de aanleg van landbouwwegen, wegens een soms zeer beperkte ecologische meerwaarde.

De heer Daems heeft echter ook een aantal bedenkingen bij de voorliggende begroting. Een begroting kan financieel in evenwicht zijn, maar daarom is ze nog niet maatschappelijk in evenwicht. Een stuk van de ecologische schuld van vandaag wordt verplaatst naar later, en die schuld zal niet alleen voelbaar zijn in latere begrotingen maar ook zwaar wegen op de toekomstige generaties. Een voorbeeld daarvan is de zware besparing die wordt gerealiseerd in bodemsanering. Het lid heeft

verder ook bedenkingen bij de – meestal lineaire – besparing in de werking van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en die zowel de middelen voor personeel, als de algemene werking, communicatie en studiebudgetten betreft. Zijn fractie is het ook fundamenteel oneens met de zware besparing in het aankoopbeleid voor natuur-, bos- en duingebied. Deze kritieken komen verder in dit verslag aan bod.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* verwijst naar de inleidende opmerking van de minister dat deze begrotingsronde wordt gekenmerkt door besparingen. Toch zijn de begrotingsmiddelen voor leefmilieu in 2005 quasi gelijk gebleven. Het lid vraagt zich daarom af of de herschikkingen zullen volstaan om met de voorhanden zijnde middelen zowel de initiatieven die tijdens de vorige legislatuur werden genomen als de nieuwe projecten van de huidige regering uit te voeren.

Het lid begrijpt dat het niet eenvoudig is om met een erfenis van de vorige regering te starten. Hoe de minister dit alles zal concretiseren is voor het Vlaams Belang voorlopig onduidelijk. In die zin betreurt het lid dat er nog geen beleidsnota Leefmilieu beschikbaar is. De voorliggende begroting licht weliswaar reeds een tipje van de sluier op. De spreker zal verder opmerkingen maken over de bodemverontreiniging en -sanering, afvalverwerking en de bos- en natuurgebieden.

De heer *Bart Martens* stelt vast dat ook de minister van Leefmilieu de tering naar de nering heeft moeten zetten en dat op verschillende posten van de leefmilieubegroting moest worden bespaard. Een aantal van die besparingen baart de sp.a-spirit-fractie toch zorgen. Het lid gaat in dat verband verder in het verslag in op de uitvoering van het decreet integraal waterbeleid, de kredieten voor waterzuivering en erosiebestrijding en de middelen voor aankoop van bos- en natuurgebieden.

Mevrouw *Stern Demeulenaere* merkt namens de VLD-fractie op dat zowel het herzien van de begroting leefmilieu 2004 als het opmaken van de begroting 2005, geen makkelijke opdracht moet zijn geweest. De fractie moet samen met de minister vaststellen dat de inkomsten van het Minafonds er niet hoger op worden. Er zijn inderdaad substantiële dalingen van zowel de inkomsten uit de afval- en grondwaterheffing als de mestheffingen. Dat kan de minister in 2004 nog compenseren met een

verhoogd dividend uit de Vlaamse Milieuholding (VMH), doch in 2005 was er de noodzaak om de dotatie uit de algemene middelen te verhogen ten einde een aanvaardbaar peil in de uitgaven te kunnen handhaven. Het ziet er volgens het lid ook niet naar uit dat de opbrengst van de heffingen in de nabije toekomst opnieuw zal gaan stijgen. Daarenboven neemt het saldo van het Minafonds steeds verder in versneld tempo af. Dit laatste is op zich natuurlijk positief, maar het heeft wel tot gevolg dat in de nabije toekomst meer andere middelen nodig zullen zijn. Verhoging van de dotatie is een optie, maar ongetwijfeld zijn er ook nog andere. Deze budgettaire toestand maakt het debat met betrekking tot de financiering van het leefmilieubeleid opnieuw actueler dan ooit. Het lid neemt aan dat de minister dit debat in zijn beleidsnota niet uit de weg zal gaan.

De VLD-fractie wil de minister ook feliciteren omdat hij zowel het Rendac- als het Umicore-dossier in goede banen heeft kunnen leiden en ook een verhoging van de middelen voor de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten heeft kunnen inschrijven. Om dit te kunnen realiseren, heeft de minister wel op een aantal andere posten moeten besparen. Dat kan uiteraard een gunstige evolutie zijn wanneer het gaat om activiteiten die niet meer strikt noodzakelijk zijn.

Het inhoudelijke debat over de beleidsopties in deze legislatuur kan worden gevoerd naar aanleiding van de beleidsnota van de minister. Zonder daarop te willen vooruitlopen, nopen een aantal van deze besparingen volgens de fractie van mevrouw Demeulenaere toch tot enige voorzichtigheid. De besparingen die niet werden gevonden door de vermindering van de middelen voor het aankoopbeleid moesten elders worden gezocht en wat de VLD hierbij bijzonder verontrust is dat de kredieten voor de ambtshalve bodemsanering bijzonder laag zijn. Verder blijft de financiering van de gemeentelijke rioleringen een groot probleem (cfr. infra).

Mevrouw *Hilde Crevits* verwijst naar het opschrift van het regeerakkoord 2004-2009 'vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen'. Ook al is de beleidsnota nog niet voorhanden, toch weerspiegelt deze visie zich volgens het lid mooi in de voorliggende begroting. Ook in het milieubeleid, zelfs in het bijzonder in het milieubeleid, moet er opnieuw naar worden gestreefd om het draagvlak voor het

beleid te vergroten door vertrouwen te geven aan de spelers op het veld en hun de kans te geven om zelf hun verantwoordelijkheid te nemen. Het lid is dan ook verheugd dat de minister ervoor gezorgd heeft dat het leefmilieubeleid, ondanks de besparingen die nodig zijn, ernaar streeft om het draagvlak voor het beleid te vergroten. Dit kan door een nuchtere en realistische aanpak van de problemen, zonder evenwel in te leveren op de ambities naar het leefmilieu toe. Mevrouw *Crevits* zal dit verder illustreren in tussenkomsten over de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten, de evaluatie van het aankoopbeleid, de waterzuivering en het afvalbeleid.

Mevrouw *Joke Schauvliege* sluit zich aan bij de andere sprekers van de CD&V-fractie en stelt dat de minister goed werk heeft geleverd in moeilijke omstandigheden: met beperkte middelen worden toch de juiste prioriteiten gelegd in een ruim pakket van bevoegdheden. Ook mevrouw *Tinne Rombouts* feliciteert de minister omdat hij een moeilijke evenwichtsoefening tot een goed einde heeft gebracht. Het lid is onder meer tevreden dat voldoende middelen worden uitgetrokken om in 2005 de overeenkomst met Rendac uit te voeren.

De heer *Jos Bex* heeft er begrip voor dat er moet worden bespaard en dat er keuzes moeten worden gemaakt. Of de juiste keuzes zijn gemaakt, zal echter in de toekomst moeten blijken. Bij de start van deze nieuwe legislatuur wil het lid vragen om in de commissie niet systematisch het werk af te breken dat de voorbije jaren werd verricht. Er is tijdens de voorbije legislatuur volgens het lid goed werk verricht, hoewel inderdaad niet alles kon worden afgerond. De heer *Bex* doet daarom een oproep om samen naar oplossingen te zoeken.

De heer *Bex* begrijpt uit de toelichting en eerdere uitspraken van de minister dat de regering voor een duurzaam beleid staat. De regering en de minister streven ook naar een verzoening van economie en ecologie alsook het behoud van de biodiversiteit. Het volstaat echter niet deze doelstellingen te vermelden, er moeten ook voldoende middelen voor worden uitgetrokken. De middelen zijn echter schaars en daarom moet in eerste instantie worden nagedacht over de herfinanciering van het milieubeleid. Die discussie kon tijdens de vorige legislatuur niet worden voltooid en zal nu wellicht opnieuw worden geopend bij de bespreking van de beleidsnota. In die zin zal dus nog moeten blijken

of de juiste keuzes worden gemaakt. De heer Bex pleit er in dit verband voor het instrument van de milieubeleidsovereenkomsten transparanter, doeltreffender en ook afdwingbaar te maken. Een andere belangrijke piste, die ook in het regeerakkoord wordt vermeld, is de internalisering van de milieukosten. Die piste kan de financiering van het milieubeleid een totaal ander uitzicht geven.

De heer *Patrick Lachaert*, voorzitter, sluit zich aan bij de oproep van de heer Bex om op een positieve wijze naar punten van overeenkomst te zoeken. Iedere legislatuur heeft zijn kwaliteiten en gebreken en het komt erop aan de komende jaren de nodige stappen vooruit te zetten.

De heer *Bart Martens* vraagt dat de commissie ook zelf zou nagaan welke alternatieve financieringsmogelijkheden er zijn. Het is op zich een goede zaak dat de inkomsten uit de storthellingen en de lozingen op oppervlaktewater dalen, maar daarvoor dalen ook de middelen waarover het Minafonds beschikt. Misschien kan worden gedacht aan heffingen in andere milieucompartimenten, bijvoorbeeld een heffing op lozingen in de lucht, die al in ander Europese lidstaten bestaat. Door de druk op een ander compartiment dan water en bodem te verhogen, kan daar de vervuiling worden aangepakt en kunnen ook nieuwe middelen worden gegenereerd voor het Minafonds. Die discussie zal nog moeten worden gevoerd.

Antwoord van de minister

Minister *Kris Peeters* geeft toe dat het een handicap voor de discussie kan zijn dat de beleidsnota Leefmilieu nog niet werd ingediend. Dit is echter overeenkomstig de afspraken die binnen de Vlaamse Regering en met het bureau van het Vlaams Parlement werden gemaakt.

De minister wil er bij het begin van zijn antwoord aan herinneren dat het Vlaamse beleid inzake leefmilieu en natuur streeft naar een hoog beschermingsniveau voor de huidige en toekomstige generaties. Dit gebeurt via de bescherming van mens en milieu, de duurzame aanwending van de grondstoffen en de natuur, en het behoud en de bevordering van biologische en landschappelijke diversiteit.

In dit streven moet expliciet rekening gehouden worden met de Vlaamse sociaal-economische con-

text: Vlaanderen is immers dicht bevolkt en sterk industrieel ontwikkeld. Het maken en toepassen van milieubeleid en milieurecht in een dergelijke regio is van een totaal andere orde dan in vele andere regio's in Europa. Daarom wordt resoluut gekozen om tijdens deze legislatuur de leefmilieu-inspanningen te richten op het bereiken van een echt duurzaam beleid waarbij opnieuw gestreefd wordt naar een evenwicht tussen ecologische, economische en sociale aspecten. Overleg met en participatie van alle actoren moet daarbij een draagvlak creëren voor een milieubeleid dat daadwerkelijk maatschappelijk aanvaard wordt.

De begrotingscontrole 2004 en het opstellen van de begroting 2005 verliepen in een strak budgettair kader. Besparingen drongen zich op en de sector leefmilieu is daar niet aan ontsnapt. De beperkte beschikbare middelen moeten zo effectief en efficiënt mogelijk worden aangewend voor het realiseren van de strategische doelstellingen. Ook in andere landen worstelt men met het probleem dat in een beperkt budgettair kader naar een evenwicht moet gezocht worden tussen ecologische, economische en sociale aspecten van het beleid. De minister verwijst in dit verband naar het beleid in Nederland. Een nota van de Nederlandse regering stelt: "Bureaucratie, veel en gedetailleerde regels, teveel aandacht voor beleid maken en te weinig voor de uitvoering ervan, een ingewikkeld oerwoud van subsidies, gebrek aan handhaving ... het zijn allemaal signalen van een overheid die minder doeltreffend en doelmatig is dan gewenst.". Op deze uitdaging kan uitgebreid terug worden gekomen bij de bespreking van de beleidsnota Leefmilieu.

De beleidsnota zal ook de nodige aandacht besteden aan de financiering van het milieubeleid. Het is inderdaad zo dat het beleidsdomein 'leefmilieu en natuur' wordt geconfronteerd met zware budgettaire uitdagingen (waterzuivering, bodemsanering, enzovoort) en dat de inkomsten uit heffingen dalen. Anderzijds voorziet het nieuwe comptabiliteitsdecreet ook in de vereffening van het Minafonds; er zal projectmatig een alternatieve financieringsstructuur moeten worden uitgewerkt. Binnen deze context moeten de milieuheffingen als economisch beleidsinstrument bijgestuurd worden. Een langetermijnvisie over de financiering van het Vlaamse milieubeleid is meer dan ooit nodig. Er zal dan ook een uitspraak komen over de verhouding algemene middelen versus heffingsinkomsten.

De keerzijde van het principe ‘de vervuiler betaalt’ is dat wanneer burgers en bedrijven hun gedrag bijsturen, de inkomsten voor de overheid dalen. Een onderzoek naar de technische en economische haalbaarheid van een algemene heffing op lucht-emissies, zoals deze gesuggereerd wordt door de heer Martens, kan worden uitgevoerd.

II.2. Waterzuivering

Opmerkingen en vragen van de leden

Er is een grote achterstand bij de uitvoering van de Europese richtlijn stedelijk afvalwater. Dit dossier werd volgens de heer *Erik Matthijs* door het vorige kabinet van Leefmilieu volledig verwaarloosd, ondanks vele tussenkomsten en vragen vanuit alle fracties in het parlement. In 2000 werd het contract met de nv Aquafin opgezegd en zou de her-negotiatie worden voorbereid. Doch de heronderhandeling is er nooit gekomen, volgens de spreker liet men het dossier maar aanmodderen.

Daarbovenop komt de btw-problematiek, die geleid heeft tot een geschil tussen het Vlaams Gewest en de federale regering. Retro-actief tot 1996 moest volgens de federale minister van financiën plots 21 percent btw betaald worden op de facturen van Aquafin. Een claim van bijna 270 miljoen euro wordt betwist voor de rechtbank. Sedert 2001 moet Aquafin jaarlijks 50 miljoen euro lenen omdat de Vlaamse regering in haar begroting geen bijkomende 15 percent voorziet en dit ook niet betaalt. Door het opzeggen kwamen ook de leningsmogelijkheden van Aquafin in het gedrang, onder meer bij de Europese Investeringsbank, waardoor het bedrijf meer interesten moet betalen.

Verder zijn er nog de opmerkingen van de Europese Commissie over de Aquafin-constructie zelf, meer bepaald over de participatie van de private partner. De drie opeenvolgende ministers van leefmilieu verstopten zich volgens de heer *Matthijs* beurtelings achter Europa om het dossier van Aquafin niet aan te pakken.

De achterstand in het waterzuiveringsdossier is volgens de spreker enorm, om niet te zeggen gigantisch. Er is nog zeker 7,5 miljard euro nodig om aan de Europese richtlijn te voldoen, waarvan gemeenten 6,5 miljoen voor hun rekening zouden moeten nemen. Dat is onmogelijk, dat beseffen niet alleen de Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten (VVS) maar ook de Vlaamse Re-

gering en alle andere betrokkenen. Deze regering staat dan ook voor een zeer moeilijke opdracht.

Het siert de huidige Vlaamse Regering en vooral de minister van Leefmilieu dat dit aartsmoeilijke dossier nu wordt aangepakt. De heer *Matthijs* ziet zes punten die met elkaar samenhangen en waarvoor een samenhangende oplossing moet worden gezocht :

- het uitkopen van de private aandeelhouder van Aquafin;
- de eengemaakte waterfactuur en het factureren van de afvalwaterzuivering als een dienst (btw-problematiek);
- het herschrijven en heronderhandelen van de beheersovereenkomst;
- het afbakenen van de zuiveringszones en het bepalen van het zogenaamde ‘overnamepunt’ tussen gemeentelijke en bovengemeentelijke rioleringsinfrastructuur (dus de afbakening van de verantwoordelijkheden van particulieren, gemeenten en gewest);
- het vormgeven en starten van het toezichtsortaan;
- de verkoop van aandelen van de Vlaams Maatschappij voor Watervoorziening (VMW).

Essentieel is voor de heer *Matthijs* dat nu snel vooruitgang wordt geboekt met de afbakening van de zuiveringszones, de gemeenten moeten vlug weten wat er waar moet gebeuren. Ook over de financiering van gemeentelijke rioleringen, waarover in het regeerakkoord niet veel wordt vermeld, moet snel duidelijkheid komen.

De heer *Rudi Daems* is het grotendeels oneens met de stelling van de vorige spreker dat het dossier waterzuivering de voorbije legislatuur werd verwaarloosd. Er gebeurden wel degelijk belangrijke inspanningen. Zo is er, mede onder druk van het parlement, een grote inhaalbeweging gerealiseerd in de budgetten voor gemeentelijke rioleringen. De discussie over de structuur en werking van Aquafin werd op het spoor gezet maar kon jammer genoeg niet worden afgerond. Van de zes punten die door de heer *Matthijs* werden aangehaald, zijn er vijf waarvan de voorbereiding al ver gevorderd is en

die nu moeten worden afgerond. Daarbij moeten inderdaad belangrijke, soms pijnlijke beslissingen worden genomen.

Zoals reeds door de vorige spreker aangehaald, dreigt een veroordeling indien tegen 2008 niet wordt voldaan aan de richtlijn stedelijk afvalwater. De heer Daems stelt echter vast dat de inhaalbeweging van de voorbije twee jaar inzake gemeentelijke riolering niet wordt doorgetrokken. Het is ook niet duidelijk wat er gebeurt met de extra 50 miljoen euro waarin in 2004 reeds werd voorzien. De minister verwees in zijn toelichting naar de verkoop van het aandeel in de VMW en de ‘mogelijkheid’ die kredieten aan te wenden. Betekent dit dat de opbrengst van de verkoop integraal voor de betoelaging van gemeentelijke rioleringen zal worden aangewend?

In de begrotingscontrole 2004 wordt het budget voor kleinschalige waterzuiveringsinstallaties (KWZI) verminderd. De heer Daems vraagt of dit te wijten is aan een vertraging van de proefprojecten? Worden deze middelen opnieuw opgenomen in de begroting 2005?

Verder worden extra middelen toegekend aan Aquafin voor het uitvoeren van hydronautstudies op gemeentelijk niveau. In het verleden werd ervan uitgegaan dat dit tot de normale taken van Aquafin behoorde in het kader van de overeenkomst. Heeft de huidige regering een andere zienswijze of is er een nieuwe taak voor Aquafin bijgekomen?

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* deelt de mening van de heer Matthijs dat er de vorige legislatuur weinig vooruitgang is geboekt inzake de waterzuivering. Het Aquafin-dossier lijkt eerder op een zijspoor gezet. Ook inzake het afkoppelingsbeleid werd geen duidelijke oplossing geboden. Duidelijkheid hierover is nochtans belangrijk voor de rechtszekerheid van de bedrijven.

De heer *Bart Martens* verwijst op zijn beurt naar de Europese verplichtingen inzake het rioleringsbeleid en de waterzuivering. De richtlijn stedelijk afvalwater legt op dat tegen 2008 al het afvalwater, ook dat van de kleinere agglomeraties, wordt ingezameld en gezuiverd. Het is belangrijk dat er nu eindelijk een trendbreuk in het riolerings- en waterzuiveringsbeleid in de steigers staat. Er zijn belangrijke beslissingen genomen die nu moeten worden uitgevoerd.

Er kan volgens de heer Martens echter niet op de omvorming van de drinkwatermaatschappijen worden gewacht om verder te werken aan de uitbouw van het rioleringstelsel. Het Aquafin-dossier is volgens de spreker eerder ontspoord dan op een zijspoor gezet. Het is nu zaak de trein terug op het juiste spoor te zetten. Het voorbije decennium zijn de investeringen in bovengemeentelijke infrastructuur verzevenvoudigd, het behandelde debiet verdubbeld, de gezuiverde vuilvracht is in al die tijd quasi constant gebleven. De reden is de ontoereikende uitbouw van de gemeentelijke infrastructuur. De aangekondigde trendbreuk is dus essentieel, ook om aan de Europese verplichtingen tegemoet te komen. Het lid kan niet uit de begrotingscijfers opmaken hoe de minister het rioleringsbeleid denkt te financieren, temeer omdat de kredieten voor betoelaging van de gemeentelijke riolering lijken te verminderen.

De spreker hoopt niet dat het de bedoeling is de volledige kost door de burger te laten betalen. De VVSG berekende reeds dat in dat geval de waterfactuur voor de burger zou verviervoudigen. Of is het de bedoeling de subsidies niet meer rechtstreeks aan de gemeenten te betalen maar via een dotatie aan de drinkwatermaatschappijen?

Ook voor mevrouw *Stern Demeulenaere* blijft de financiering van de gemeentelijke rioleringen een groot probleem. De extra impuls van 50 miljoen euro is gekoppeld aan de verkoop van het gewestelijk aandeel in de VMW. Die verkoop is tot nog toe niet gerealiseerd en derhalve blijven de gemeenten op hun honger zitten. Bovendien kan worden vastgesteld dat de uitbetaling van de ‘reguliere’ tussenkomsten in rioleringsdossiers ook stokt wegens alle mogelijke problemen bij de gemeenten zelf, bijvoorbeeld een late indiening door de gemeenten van de dossiers of van de afrekeningen, waardoor ook het daartoe beschikbare budget daalt. Om die redenen blijft de VLD de uitbouw van de zogenaamde benedenbouw van het rioleringsnet een voortdurend probleem vinden. De realisatie van de Europese waterrichtlijnen komt op die manier steeds meer in het gedrang.

Opvallend is volgens het lid ook het quasi stabiel blijven van de kosten, vooral dan de investeringskosten van Aquafin. Dit was in het verleden anders aangezien op deze posten steeds een verhoging van de uitgaven van toepassing was. Kan de minister dit fenomeen verklaren?

Mevrouw *Hilde Crevits* sluit zich aan bij de tussenkomst van de heer *Matthijs*. Het lid vraagt de minister om het komende jaar echt werk te maken van een inhaaloperatie bij de afbakening van de verschillende zuiveringszones en dit te doen in overleg met de gemeenten. Daarnaast is het onontbeerlijk om spoedig te komen tot een duidelijke aanduiding van de bevoegdheden van de verschillende beleidsniveaus. Positief is dat in de begroting middelen worden vrijgemaakt om de gemeenten toe te laten hun kennis betreffende het gemeentelijk rioleringsstelsel uit te bouwen via het opmaken van hydronautstudies.

De ordonnanceringskredieten voor de ondersteuning van de aanleg van gemeentelijke rioleringen dalen aanzienlijk. De toelichting bij de begroting vermeldt dat er in 2005 aanzienlijk minder kredieten zullen nodig zijn. Kent de minister de oorzaak hiervan? Is het omdat de gemeenten geen financiële ruimte hebben om de investeringen in de bovenbouw, die met de aanleg van gemeentelijke rioleringen gepaard gaan, te dragen, gelet op de financiële last die ze de voorbije jaren doorgeschoven kregen?

Tot op vandaag wordt volgens mevrouw *Crevits* overigens vastgesteld dat op het terrein de afstemming tussen de investeringsprogramma's inzake wegen, gemeentelijke rioleringen en bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur zeker niet optimaal is. Dit kan tot gevolg hebben dat voor bepaalde werken wel kredieten beschikbaar zijn voor de riolering maar niet voor de aanleg van de bovenbouw. Het lid vraagt minister *Peeters*, die zowel de bevoegdheid inzake Leefmilieu als die van Openbare werken draagt, om snel werk te maken van een betere afstemming.

De heer *Patrick Lachaert* bevestigt dat er de voorbije legislatuur belangrijke uitdagingen waren op het vlak van waterzuivering en informeert naar de stand van zaken in een aantal aspecten daarvan. Kan de minister de stand van zaken geven in het btw-dossier? Dit zowel wat betreft het hangende geschil over de in het verleden betaalde btw als een mogelijke oplossing voor de toekomst, waardoor Vlaanderen evenveel btw zou betalen als Wallonië. De spreker vraagt zich af hoe het Vlaams Gewest tegemoet zal komen aan het standpunt van Europa over de zogenaamde 'monopolie'-positie van *Aquafin*. Wat is de stand van zaken in de discussie over het aandeelhouderschap (*Teckal-arrest*) en hoe wil

de minister de heronderhandeling van de beheersovereenkomst met *Aquafin* aanpakken?

Het regeerakkoord bevat ook standpunten over de financiering van het rioleringsbeleid. Niet alles kan worden gefinancierd door de bijdragen van de burgers in de kosten. Een belangrijke vraag is hoe de aanvullende financiering zal gebeuren.

De commissievoorzitter vraagt de minister ook de cijfers van de VMM over de bovengemeentelijke en gemeentelijke investeringsprogramma's aan de commissie te bezorgen. Wat is de stand van zaken voor de gemeentelijke rioleringen en welke investeringen moeten nog gebeuren?

Wat betreft de afbakening van zuiveringszones laat de heer *Lachaert* opmerken dat de indeling in A-, B- en C-zones geen evidentie is. Er zal een zekere nuancering moeten gebeuren op basis van de hydronautstudies. Vroeger is reeds gebleken dat een algemene benadering van de zuiveringszones niet altijd de meest efficiënte is.

Antwoord van de minister en replieken van de leden

Minister *Kris Peeters* antwoordt dat de Europese Kaderrichtlijn water, en in uitvoering daarvan het decreet integraal waterbeleid, de lidstaten oplegt om tegen einde 2015 een goede toestand voor oppervlakte- en grondwater te bereiken. Voor de verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit is de verdere uitbouw van de zuiveringsinfrastructuur voor huishoudelijk afvalwater nodig.

Om te voldoen aan de verplichtingen van de richtlijn stedelijk afvalwater, moet reeds tegen einde 2007 de zuiveringsgraad van het huishoudelijk afvalwater toenemen tot 80 percent. Het halen van die timing is een grote uitdaging. Zoals aangegeven door de heer *Martens* zal een trendbreuk van bovengemeentelijke investeringen naar investeringen in gemeentelijke rioleringen moeten gebeuren.

Het opgedragen investeringsprogramma aan *Aquafin* zal echter nog voor enkele jaren een hoog investeringsritme noodzaken. Om te voldoen aan de Europese richtlijn stedelijk afvalwater moet het investeringsprogramma tot en met 2005 volledig uitgevoerd worden door de nv *Aquafin*. Daarna zal de opdracht geheroriënteerd worden naar optimalisatie, zoals bijvoorbeeld de afkoppeling van belangrijke hoeveelheden hemelwater.

De reden dat het budget voor de Aquafin-investeringen nu stabiel blijft in vergelijking met de sterke stijging van de voorbije jaren, zoals mevrouw Demeulenare terecht opmerkt, heeft te maken met het feit dat een aantal kosten die vandaag nog volledig en direct betaald worden nu zullen opgenomen worden in de langetermijninvestering (voorbereidende studies voor werken).

In antwoord op de vragen van de heer Lachaert over Aquafin en de btw-problematiek, verwijst de minister naar een amendement dat de meerderheid zal indienen bij het programmadecreet 2005 (*Parl. St. VI. Parl. 2004-05, nr. 124/4*). Het geeft de aanzet tot een belangrijke hervorming van de financieringswijze van Aquafin waardoor ook in Vlaanderen het btw-tarief van 6 percent op de investeringen in waterzuivering kan toegepast worden. Daartoe wordt het takenpakket van de drinkwatermaatschappijen verruimd. Ondertussen lopen ook de onderhandelingen met de Europese Commissie over het Aquafin-dossier verder.

De aanleg van gemeentelijke rioleringen zal gesubsidieerd blijven (67 miljoen euro in 2005). De daling van de kredieten voor het gemeentelijke rioleringsbeleid met 50 miljoen euro, waar mevrouw Crevits en de heer Daems op alludeerden, is gekoppeld aan een eenmalige opbrengst in 2004, namelijk de verkoop van de VMW-aandelen. Deze kredieten zijn echter nog volledig geblokkeerd aangezien de effectieve verkoop nog niet is gerealiseerd.

Daarenboven rekent de minister op een betere benutting van de middelen dankzij de (re)activatie van kredieten voor dossiers die in het verleden werden vastgelegd, doch waar de gemeenten uitstel van aanbesteding hebben gevraagd. De minister moet bovendien vaststellen dat er wel veel vastleggingsaanvragen zijn doch dat de werkelijke realisatie vertraging oploopt. Er wordt daarom overwogen om enkel dossiers vast te leggen die daadwerkelijk klaar zijn voor uitvoering.

De extra middelen voor de hydronaut-studies door Aquafin ten behoeve van de gemeenten komt er wegens de te beperkte kennis bij de meeste gemeenten van de bestaande rioleringsstelsels. Effectieve en efficiënte investeringen vereisen immers deze kennis.

De exacte cijfers voor de benodigde middelen voor de financiering van de rioleringen werden opge-

vraagd aan de administratie, en zullen later aan de commissie worden meegedeeld.

Momenteel zijn ook, in uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering van 17 september 2004, de procedures voor de afbakening van de zuiveringszones lopende. Het door mevrouw Crevits gevraagde overleg met de gemeenten is daar inherent aan. Dat garandeert daarenboven de nodige nuancering bij de algemene aanpak binnen het afbakeningproces, zoals gesuggereerd door de heer Lachaert.

Een ander belangrijk punt inzake de kwaliteitsverbetering van het oppervlaktewater betreft de vermindering van de nutriëntenbelasting (cfr. *infra* Mestactieplan).

De heer *Rudi Daems* vraagt de minister te bevestigen dat de 50 miljoen euro, die vroeger was gepland als bijkomend krediet voor gemeentelijke rioleringen, bij de verkoop van het aandeel van de VMW zal worden aangewend. Volgens berichten in de pers zouden die middelen ook worden ingebracht in de nieuwe constructie inzake waterzuivering en Aquafin. Worden de middelen dan twee maal uitgegeven? Het lid herhaalt ook zijn vraag naar de proefprojecten inzake kleinschalige waterzuivering. Voor deze projecten werden in 2004 kredieten geschraapt, wat te verklaren kan zijn door het feit dat ze nog in de prille startfase zaten. Zullen in 2005 deze projecten opnieuw worden opgevest?

De heer Daems meent verder dat de Vlaamse Regering in het verleden steeds de boot heeft afgehouden wat de aparte financiering van de hydronautstudies voor de gemeenten betreft. Die taak werd als logisch onderdeel van de beheersovereenkomst met Aquafin gezien.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* vraagt verduidelijking over de studie die de gemeenten voor einde 2005 moeten uitvoeren in verband met de afbakening van zuiveringszones. Betreft het dan de hydronautstudie? Wat met de gemeenten die niet hebben gewacht op subsidies om de studie te laten uitvoeren? Worden deze gemeenten gesanctioneerd omdat ze zelf het initiatief namen?

De *minister* zal dit verder bekijken maar gaat ervan uit dat studies die aan de voorwaarden voldoen gesubsidieerd moeten worden. De minister bevestigt verder dat het de bedoeling is de verkoop van de VMW nog in 2004 te realiseren. De mid-

delen zullen worden opgenomen in de algemene middelen van het Vlaams Gewest, dus in principe zonder dat ze toegewezen worden aan concrete uitgaven. Daar staat tegenover dat de minister van begroting duidelijk heeft gemaakt dat de 50 miljoen euro extra op de gewone begroting pas mogen uitgegeven worden wanneer de inkomsten voor het gewest worden gerealiseerd. Op dit ogenblik liggen projecten klaar voor vastlegging zodra de verkoop is gesloten.

De kleinschalige proefprojecten inzake waterzuivering worden volgens de minister voortgezet. Daartoe is in de nodige kredieten voorzien.

II.3. Integraal waterbeleid

Opmerkingen en vragen van de leden

De heer *Rudi Daems* informeert naar de uitvoering van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid. Volgens berichten in de pers is het uitvoeringsbesluit zo goed als klaar. Het komt er nu op aan uitvoering te geven aan dit belangrijke decreet, zowel wat betreft de uitbouw van een werkbare deelbekkenstructuur (waterschappen), de creatie van overstromingsgebieden als de invoering van de watertoets. Wil de minister het integraal waterbeleid uitvoeren en waar zijn de middelen daartoe in de begroting opgenomen? De meest logische begrotingspost (ba 7302 met uitgaven voor de veiligheid en de versterking van de ecologische functie van de onbevaarbare waterlopen in programma 64.6 Integraal waterbeheer) gaat zelfs met 700.000 euro of 6 percent omlaag.

Ook het spijzen van het Rubiconfonds ondermeer via planbaten, zoals bij programmadecreet geregeld in 2003 is volgens de heer Daems noodzakelijk om aan het decreet uitvoering te geven. Er moeten voldoende financiële middelen zijn om de veiligheid van de burgers tegen overstromingen te garanderen en om vergoedingen uit te keren aan eigenaars van percelen in woongebieden of woonuitbreidingsgebieden in (potentiële) overstromingsgebieden.

De heer *Bart Martens* maakt zich zorgen over de besparingen in het integraal waterbeleid: op bijna alle basisallocaties in verband met waterbeleid is er een vermindering van de kredieten merkbaar. Het is natuurlijk wachten op de beleidsnota van de minister, maar de vraag rijst hoe de besparin-

gen te rijmen vallen met het decreet integraal waterbeleid. Uit dit decreet, dat werd gestemd en gepubliceerd in 2003, vloeien een aantal belangrijke verplichtingen voort: voorbeelden daarvan zijn de elf bekkenbeheerplannen die tegen einde 2006 en de regionale grondwatermodellen die in 2007 klaar moeten zijn. Ook aan het concept 'ruimte voor water' moet op het terrein vorm worden gegeven. Zal de minister deze ambities kunnen waarmaken met verminderde kredieten?

Het lid stelt vast dat in de begroting openbare werken een hoofdstuk integraal waterbeheer wordt opgenomen en dat daarin middelen worden uitgetrokken voor de uitbouw van overstromingsgebieden. Zijn de kredieten van openbare werken en leefmilieu samen voldoende om aan de verplichtingen van het nieuwe decreet te voldoen en de doelstellingen inzake integraal waterbeheer te bereiken?

Antwoord van de minister en replieken van de leden

De *minister* antwoordt dat het Rubicon-fonds, zoals de heer Daems zelf aangeeft, moet dienen om eventuele onteigeningen en dergelijke die moeten gebeuren naar aanleiding van de inrichting van overstromingsgebieden te vergoeden. Het is de bedoeling dat dit fonds gespijsd wordt met de opbrengst van de planbatenheffing.

Vele andere projecten die in het kader van het decreet integraal waterbeleid moeten gebeuren, kunnen volgens de minister vanuit recurrente middelen gefinancierd worden, gezien het decreet vooral ook de manier wijzigt waarop met waterbeheer wordt omgegaan. Het nodige studiewerk dat moet toelaten om de ecologisch goede toestand van de waterlopen vast te stellen, is gekaderd binnen de kredieten van het Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu (TWOL).

Voor de heer *Rudi Daems* blijft onduidelijk hoe het engagement van de minister om het decreet integraal waterbeleid uit te voeren zich vertaalt in de begroting. In een van de meest logische begrotingsposten daarvoor (ba 7302 in programma 64.6 Integraal waterbeheer) gaat het krediet omlaag. Het Rubiconfonds betreft verschillende beleidsdomeinen, waaronder het integraal waterbeleid maar ook ruimtelijke ordening, en de vraag van het lid is met welke middelen het fonds nu zal worden ge-

stijfd, aangezien de regeling voor planbatenheffingen nog niet operationeel is.

De *minister* laat opmerken dat hij niet bevoegd is voor de planbatenheffing, die voor middelen in het Rubicon-fonds zou zorgen. Andere begrotingsmiddelen zijn voorlopig niet aangewend om het fonds te spijzen.

Inzake de kredieten voor uitvoering van het integraal waterbeleid verwijst de *minister* naar de Minafondsbegroting. Daarin stond voor 2004 1 miljoen euro ingeschreven voor uitgaven in verband met het opstellen van bekkenbeheerplannen en waterhuishoudingsplannen en voor het uitvoeren van ecologische studies voor de onderbouwing van de inrichting van waterlopen en hun valleien (nieuw artikel 361B1275). Daarvan is op dit ogenblik nog maar 1 percent vastgelegd, wat erop duidt dat de projecten zeer traag op gang komen. Voor 2005 werd niettemin opnieuw 1 miljoen euro ingeschreven, wat een stijging inhoudt van 25 percent ten opzicht van 2003. Andere aspecten van het integraal waterbeleid kunnen met de reguliere kredieten worden gefinancierd.

De heer *Rudi Daems* meent dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen de structurele aspecten en de uitvoering van het decreet. Wat de structuren betreft (oprichting van bekkencomités en aanduiding van planningsverantwoordelijken), kan de lage vastleggingsgraad voortvloeien uit het feit dat de oprichting nog gaande is. Er moeten anderzijds wel voldoende middelen worden uitgetrokken aangezien deze structuren op korte tijd moeten starten met het opstellen van bekken- en deelbekkenprogramma's. De creatie van overstromingsgebieden en andere ingrepen in uitvoering van het decreet horen volgens het lid eerder thuis in programma 64.6 Integraal Waterbeheer.

Namens de *minister* wordt geantwoord dat ook voor dit programma (basisallocatie 7302 uitgaven voor de veiligheid en de versterking van de ecologische functie van de onbevaarbare waterlopen) geldt dat er onvoldoende goede projecten klaar waren voor uitvoering. Ook hier is er dus een vertraging opgelopen.

De heer *Patrick Lachaert* herinnert eraan dat het decreet integraal waterbeleid het principe van de watertoets invoert. Het was niet de bedoeling van de decreetgever om die toets onmiddellijk voor

elke vergunning op te leggen. Uit een advies van een auditeur bij de Raad van State kan nu echter de stelling worden afgeleid dat elke vergunning, niet alleen de stedenbouwkundige vergunning, kan worden vernietigd indien de watertoets niet is uitgevoerd. De provincies en gemeenten voeren de toets echter niet uit omdat er nog geen kader voor werd bepaald. Ook dit instrument werd in de vorige legislatuur gecreëerd om de rechtszekerheid te verhogen. Het lid vraagt de minister daar nu dringend werk van te maken.

De *minister* antwoordt dat een ontwerp van besluit inzake de watertoets klaar is. Het ligt nu voor advies bij de inspectie van Financiën.

II.4. Erosiebestrijding en onderhoud van de waterwegen

De heer *Bart Martens* stelt vast dat de kredieten inzake erosiebestrijding zijn verminderd. Dit is enerzijds begrijpelijk wanneer midden oktober 2004 bleek dat nog niet een percent van het krediet was vastgelegd. Anderzijds zou erosiebestrijding een belangrijke beleidsprioriteit moeten zijn, gelet op de enorme kosten van baggerwerken en slibrui-ning. Door erosiebestrijding kan worden voorkomen dat teveel slib in de waterlopen terecht komt. De spreker meent dat goede erosiebestrijding niet alleen kan worden bereikt met subsidies aan landbouwers. In het kader van het hervormde Europese landbouwbeleid wordt het in goede conditie houden van de bodem een van de basisverplichtingen die als randvoorwaarden worden gekoppeld aan het toekennen van een bedrijfstoelag (*cross compliance*). Door de combinatie van verschillende instrumenten kan van een goede erosiebestrijding werk wordt gemaakt. Hoe ziet de minister de verdere invulling van dit beleid? En werd hierover overleg gepleegd met de minister-president die tevens bevoegd is voor landbouw?

Er is een ontwerp van uitvoeringsplan bagger- en ruimingsspecie, dat ambtelijk werd voorbereid door de administratie Waterwegen en Zeewezen en de administratie leefmilieu. De heer *Rudi Daems* vraagt of dit plan wordt uitgevoerd? Hoe vertaalt dit zich in het budget?

Mevrouw *Tinne Rombouts* vraagt de nodige aandacht voor het onderhoud van de waterwegen. Het slecht onderhouden van waterwegen veroorzaakt overstromingen. Dat geldt vooral voor waterlopen

van eerste categorie, dus een gewestelijke verantwoordelijkheid. Moet er geen nieuwe evaluatie gebeuren van het beleid inzake het ruimen van slib, zand en kruid in de waterlopen? Is daar nu reeds duidelijkheid over?

Minister *Kris Peeters* antwoordt dat ook de bodemerosie een aandachtspunt voor het beleid is. In het kader van de 'cross compliance' moeten de landbouwers zelf initiatieven nemen om de erosie te bestrijden en de bodemkwaliteit op peil te brengen of te houden. Daarbij kunnen wel beheersovereenkomsten worden afgesloten, waarvoor een bedrag wordt uitgetrokken tussen 111.000 tot 1.137.000 euro afhankelijk van interne verdeling voor landinrichtingsbeheersovereenkomsten.

Het budget voor de toelage aan de gemeenten voor 2005 is bepaald op 1,799 miljoen euro. Er rest daarbij nog een overgedragen vastlegging van 401.000 euro. Bij de begrotingscontrole werd recent het budget 2004 beperkt tot 1,726 miljoen euro. Zoals de heer Martens terecht opmerkt, heeft dit te maken met de lage vastleggingsratio. Dit betekent dan ook dat er normaliter ruim voldoende middelen voor handen zijn.

Er is een duidelijke band met het integraal waterbeleid, waarin bodemerosie zal meegenomen worden in het kader van de bekkenbeheerplannen die ook op deelbekkenniveau uitvoering zullen moeten krijgen.

Wat betreft het sectorale Uitvoeringsplan Baggeren Ruimingsspecie, verwijst de minister naar zijn antwoord in de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie.

De heer *Rudi Daems* merkt op dat de minister in zijn antwoord verwijst naar de inspanningen die landbouwers moeten doen inzake erosiebestrijding en waartoe beheersovereenkomsten kunnen worden gesloten. Daarnaast is er echter een daling in de betoelaging van gemeentelijke erosiebestrijdingsprogramma's. Is het de bedoeling dat de ene maatregel de andere compenseert? Het is correct dat de vastleggingsgraad in 2004 voor gemeentelijke projecten laag was, maar doorgaans komen dergelijke projecten traag op gang. In Limburg en in Zuidoost-Vlaanderen leven alleszins verwachtingen inzake concrete projecten.

Het blijft de bedoeling van deze regering om aan het bodemsaneringsdecreet een luik bodembescherming toe te voegen, en de berichten over overstromingen wijzen op de noodzaak daarvan. De heer Daems pleit dan ook voor het op peil te houden van de middelen voor erosiebestrijding.

Volgens de heer *Karlos Callens* zijn de gemeenten en provincies bezig om samen plannen te maken en overeenkomsten te sluiten voor erosiebestrijding en krijgen ze ook subsidies om die plannen op te stellen. De volgende stap zal uiteraard het uitvoeren ervan zijn en de vraag is dan hoe de concrete projecten worden gefinancierd. Het lid meent dat een oplossing kan worden gezocht in een overeenkomst met de landbouwers en de landbouworganisaties, maar dan niet in de vorm van subsidies voor het verplicht uitvoeren van concrete beheersmaatregelen, maar in de vorm van een algemene responsabilisering voor het beheer van eigen gronden.

De *minister* begrijpt dat het probleem van de middelen zich scherper zal stellen eenmaal de plannen klaar zijn voor uitvoering. Hij deelt echter de mening van het lid dat de inspanningen van de landbouwers zelf voor een goed beheer zeer waardevol zijn en ook een meer economische oplossing voor de overheid kunnen vormen om tot een goed resultaat te komen.

II.5. Bodemsanering

Opmerkingen en vragen van de leden

Positief is voor de heer *Rudi Daems* dat de overeenkomst met Umicore verder wordt nagekomen. In het kader van die overeenkomst wordt over een periode van tien jaar een aanzienlijk bedrag uitgetrokken: 15 miljoen euro van de overheid en 77 miljoen euro van het bedrijf. Het is echter logisch dat die schuld uit het verleden nu wordt ingelost, na dertig jaar wetenschap dat het loodgehalte in het bloed van kinderen van de Hobokense wijk Moretusburg te hoog is en gezondheidsproblemen veroorzaakt.

De heer Daems heeft wel ernstige bedenkingen bij de kredieten beschikbaar voor de ambtshalve sanering van andere verontreinigde sites. Bodemsanering is een belangrijke maatschappelijke verant-

woordelijkheid. De zware besparing die nu wordt gerealiseerd in de middelen voor bodemsanering is een voorbeeld van het doorschuiven van de ecologische schuld naar de toekomstige generaties. Zelfs in de periode toen minister Kelchtermans bevoegd was voor leefmilieu (1995-1999) werd er volgens het lid nooit zo weinig geld uitgetrokken voor bodemsanering.

In de eerste vier jaar van de voorbije legislatuur kon bodemsanering rekenen op een jaarlijks budget van ongeveer 20 miljoen euro, deels ingeschreven via het Minafonds deels via eenmalige injecties, zoals uit het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU). In de begroting 2004 werden de middelen zelfs verhoogd naar 49 miljoen euro, met de bedoeling een soort rollend fonds te creëren, waarbij moet worden vermeld dat de bijdrage van de Gewestelijke Investeringsmaatschappij Vlaanderen (GIMV) er nooit is gekomen. In de voorliggende begroting valt het budget terug op 4,7 miljoen euro.

De OVAM en het Rekenhof berekenden eind van de jaren negentig dat de overheid jaarlijks minimaal een bedrag van 57,75 miljoen euro moest inbrengen als onderdeel van het totaal bedrag van 175 miljoen euro (overheid en privé samen) nodig om de doelstellingen uit het milieubeleidsplan Mina-2 inzake bodemsanering te halen, met name een sanering van de vervuilde bodems in een periode van veertig jaar en het wegwerken van de belangrijkste zwarte punten die een bedreiging vormen voor de gezondheid. De toelichting bij de begroting stelt dat in 2005 nieuwe ambtshalve bodemsaneringsprojecten, nieuwe brownfield-projecten en nieuwe woonzone-projecten zullen worden gestart. Ook de lijst van ambtshalve projecten 2004 wordt verder afgewerkt. De heer Daems vraagt zich af hoe dat gaat gebeuren met het kleine budget dat voorradig is.

De minister heeft verwezen naar mogelijkheden voor de aanpak van bodemverontreiniging via PPS-formules (publiek-private samenwerking) en krijgt daarin de steun van de heer Daems. De Umicore-convenant kan wat dat betreft een belangrijke voorloper worden genoemd. Maar er moet worden afgestapt van de idee dat de sanering van alle black-points via PPS kan opgelost worden. Daarvoor is de historische erfenis en de maatschappelijke kost te groot. Een voorbeeld daarvan is de sanering van de Balmatt-site in Mol.

De Mina-raad formuleerde intussen ook reeds forse kritiek op het beleid en het voorontwerp inzake brownfields waaraan de regering werkt. De raad stelt ondubbelzinnig dat een bijkomende procedure en een bijkomend loket voor brownfields creëren niet bepaald een voorbeeld is van deregulering en vereenvoudiging.

Ook de nieuwe impulsen in de richting van bodembescherming worden volgens de heer Daems blijkbaar afgebouwd. Het was de bedoeling om aan het bodemsaneringsdecreet een luik bodembescherming toe te voegen. Maar in de begroting boet erosiebestrijding juist aan belang in, wat moeilijk verenigbaar lijkt.

Ook de heer *Bart Martens* stelt dat ernaar moet worden gestreefd om binnen één generatie het ecologisch passief weg te werken. Uitstel is geen goede optie omdat de bestaande bodemverontreiniging schade blijft berokkenen aan de volksgezondheid. Indien de verontreiniging zich verder verspreid in de bodem nemen de saneringskosten alleen maar toe. Het lid heeft begrepen dat de bijdrage van het Minafonds aan het bodembeschermingsfonds gehandhaafd blijft. De eenmalige financiering uit andere bronnen (waaronder het FFEU) is nu weggevallen. Wat is het gevolg daarvan? Komt er vanuit andere begrotingsposten een bijdrage om de ambities inzake ambtshalve sanering waar te maken? Zal de Participatiemaatschappij Vlaanderen bijkomende middelen genereren? Denkt de minister aan andere alternatieve financieringsvormen?

Voor mevrouw *Stern Demeulenaere* is het duidelijk dat de besparingen die niet werden gevonden door de vermindering van de middelen voor het aankoopbeleid elders moesten worden gezocht. Het verontrust de VLD bijzonder dat de kredieten voor de ambtshalve bodemsanering bijzonder laag zijn. Aangezien het de bedoeling is bijzondere aandacht te besteden aan de sanering van brownfields, om op die manier de bijkomende bedrijventerreinen en KMO-zones te creëren die broodnodig zijn voor de economische draagkracht, is dit des te meer verontrustend. Daarom dringt de fractie aan dat hiervoor op korte termijn een oplossing komt.

Mevrouw *Joke Schauvliege* wil relativeren wat door de andere sprekers wordt gezegd over de brownfields. In de beleidsnota Ruimtelijke Ordening is de ontwikkeling van brownfields een van de pijlers voor de realisatie van bijkomende bedrijventerrei-

nen. De regering zoekt naar alternatieve vormen van financiering en publiek-private samenwerking. Er is dus geen reden om een doemscenario te verwachten inzake de aanpak van brownfields.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* meent dat in het recente verleden duidelijk is gebleken dat de toestand in Vlaanderen inzake bodemverontreiniging ernstig te noemen is. De minister belicht in zijn toelichting bij de begroting één project, waarvoor een overeenkomst werd gesloten met Umicore. Het lid is zeer verheugd dat door de overeenkomst eindelijk werk wordt gemaakt van de sanering van de Hobokense wijk Moretusburg, maar benadrukt dat er naast de sanering van de wijk nog een aantal belangrijke punten zijn die evenzeer aandacht zouden moeten krijgen. Zo zijn er binnen de wijk onvoldoende buffers voorzien tussen de industriële site en de omgevende woningen.

Umicore mag dan wel een gemoderniseerd bedrijf zijn, waardoor grote vervuilingen zoals die zich in het verleden voordeden minder tot de mogelijkheid behoren, maar toch is een voldoende buffering noodzakelijk. Mevrouw Van den Eynde wijst anderzijds op de nog toenemende woningbouw in de onmiddellijke omgeving van het bedrijf, die de overheid binnen enkele jaren wel eens zou kunnen dwingen tot nieuwe saneringen. Het lid pleit ervoor de woningbouw in de onmiddellijke omgeving van het bedrijf te stoppen. Die suggestie werd ook aan vorige ministers van leefmilieu gedaan, maar in de praktijk gaat de nieuwe woningbouw gewoon door. De spreker vraagt de minister van Leefmilieu hierover overleg te plegen met de minister van Ruimtelijke Ordening.

Naast het grote project in de omgeving van Umicore, is vorig jaar ook een grootschalig project gestart waarbij vooral bodemonderzoek zou worden verricht in woonwijken waar voorheen vervuilende activiteiten plaatsvonden. Vorig jaar werd hiervoor ongeveer 45 miljoen euro extra uitgetrokken. Het is voor mevrouw Van den Eynde niet duidelijk in hoeverre er onderzoeken werden uitgevoerd en of er beleidsmaatregelen aan werden gekoppeld waarvoor financiële middelen nodig zijn.

Mevrouw Van den Eynde heeft verder de indruk dat er de komende maanden een nieuw debat zal moeten worden gevoerd over de sanering van brownfields. De OVAM is blijkbaar klaar om een aantal voorstellen te doen over een versnelde

aanpak. Het is wachten op de beleidsnota van de minister, want uit de begroting kan hierover niets worden afgeleid.

Het lid maakt zich verder ernstig zorgen over het nog steeds uitblijven van een saneringsfonds voor particulieren wiens stookolietank zware verontreiniging heeft veroorzaakt. Hiermee gaan soms sociale drama's gepaard: vele mensen kunnen de noodzakelijke bodemonderzoeken niet betalen en de eigenlijke bodemsaneringskosten lopen vaak zo hoog op dat de betrokkenen zich genoodzaakt zien hun huis of appartement te verkopen, wat dan weer niet lukt omdat geen attest kan worden afgeleverd dat de bodem niet verontreinigd is. De verontreiniging door stookolietanks veroorzaakt een kringloop van problemen, waarvoor tot op heden nog geen oplossing werd gevonden. Uit de begroting kan alvast geen oplossing worden afgeleid.

Antwoord van de minister en replieken van de leden

De beperking van het budget voor bodemsanering is volgens de *minister* een gevolg van de beperking van de middelen die via het Minafonds beschikbaar worden gesteld. Dit zal hoofdzakelijk een weerslag hebben op de wijze waarop deze aangewend worden voor de ambtshalve bodemsaneringen. Dit noopt tot een beleid van maximale effectiviteit. In plaats van de middelen te investeren in enkele projecten zal een tweesporenbeleid gevolgd worden.

Vooreerst zullen ambtshalve saneringen waar mogelijk vermeden of verminderd worden door de oprichting van een aantal sectorale fondsen waardoor de saneringsaanspraken via een solidariserende bodemsaneringen betalen. Zo hebben de mazoutleveranciers reeds enige jaren gevraagd om een fonds op te richten, waarnaar ook mevrouw Van den Eynde verwees. In het kader van een milieubeleidsovereenkomst werden daartoe diverse initiatieven genomen, evenwel zonder eindresultaat. De overeenkomst is ondertussen verlopen en de minister heeft onmiddellijk actie ondernomen en de drie gewesten en de sector samengeroepen. Als gevolg daarvan zal de minister aan de andere gewestelijke ministers en de federale regering vragen om zich formeel te engageren voor de oprichting van een fonds.

Anderzijds zullen de ambtshalve saneringen met het oog op meer effectiviteit moeten geselecteerd

worden. Vooral de responsabilisering van de eigenaar of exploitant zal de tussenkomst van de overheid beperken tot zijn maatschappelijke opdracht. Daarom zullen, in functie van de beschikbare middelen, in de verontreinigde sites met een reëel risico voor mens en milieu in de eerste plaats voorzorgsmaatregelen getroffen worden. De minister wil de vraagstellers geruststellen dat woonzones waar een reële bedreiging voor de volksgezondheid vastgesteld wordt ook in de toekomst prioritair zullen aangepakt worden.

In projecten met een socio-economische meerwaarde, bijvoorbeeld brownfields, zal in functie van de voorziene bestemming een bodemsanering uitgevoerd kunnen worden in afspraak met andere sectoren zoals economie (PMV), huisvesting, cultuur, sport, enzovoort, en andere beleidsniveaus zoals provincies en gemeenten (gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen, autonome gemeentebedrijven, intercommunales). De minister stelt in antwoord op de opmerkingen van de heer Martens dat duidelijk moet zijn dat in deze gevallen een effectieve input van andere partners dan de OVAM van wezenlijk belang is om deze projecten te kunnen laten slagen.

De heer *Rudi Daems* laat opmerken dat naast de reguliere middelen op het Minafonds de voorbije jaren steeds injecties vanuit andere fondsen gebeurden voor bodemsanering. Het was een belangrijke beleidskeuze die kaderde in het engagement om de verontreinigde bodems op een termijn van 40 jaar te saneren. Naast de saneringen die gebeuren door de veroorzakers van de vervuiling of de saneringsaansprakelijken, wordt van de overheid een voortdurende bijdrage verwacht. De optie van vorig jaar om een rollend fonds op te richten, met middelen uit verschillende bronnen, wordt blijkbaar nu verlaten. Het lid vreest dat belangrijke en grote projecten inzake ambtshalve sanering daardoor in de verdrukking geraten. Dat geldt ook voor de sanering van verontreinigde woonzones. Het huidige budget van 4,7 miljoen euro op het Minafonds volstaat niet om de kosten van één dergelijk groot project te dekken.

Namens de *minister* wordt bevestigd dat er een reguliere financiering is uit saneringsprojecten die door OVAM worden uitgevoerd en waarbij de gronden terug op de markt worden gebracht. Die middelen komen in het rollend fonds terecht. De bijkomende, uitzonderlijke inkomsten uit de GIMV die

door de vorige regering werden gepland, werden niet gerealiseerd. De huidige regering zoekt nog naar alternatieve financiering, onder meer via de PMV. Daartoe wordt binnen de regering overleg gepleegd.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* herhaalt dat er zich schrijnende toestanden voordoen door de vervuiling door stookolietanks. Er zijn gevallen bekend van hoogbejaarde mensen die hun appartement niet durven of kunnen verkopen omdat in de bodem verontreiniging is vastgesteld. Het lid vraagt zich af of de OVAM in dergelijke gevallen wel voor een goede begeleiding zorgt. Het kan niet de bedoeling zijn dat een overheidsdienst de mensen angst aanjaagt voor de mogelijke consequenties van verontreiniging en verder geen poging onderneemt om hen gerust te stellen en te informeren over het feit dat naar een oplossing worden gezocht.

De *minister* antwoordt dat hij door briefwisseling op de hoogte is van de soms schrijnende situaties op het terrein. De OVAM is gebonden aan de bepalingen van het bodemsaneringsdecreet en moet binnen dat kader werken. De minister is echter bereid na te gaan wat in dit opzicht nog kan worden verbeterd.

II.6. Afval

Opmerkingen en vragen van de leden

De heer *Rudi Daems* waardeert de inspanningen voor de ondersteuning van de kringloopcentra en de creatie van bijhorende groene jobs. Het is ook een goede zaak dat het budget voor ondersteuning van gemeenten in het kader van afvalpreventie verder stijgt. Op die manier kan de stijgende vraag van lokale besturen, bijvoorbeeld voor herbruikbare bakers en drinkwaterfonteinen, worden opgevangen. Het budget voor ondersteuning van gemeenten inzake diftar (gedifferentieerde afvaltarieven) en uitbouw en uitrusting van containerparken daalt dan weer. Verwacht de minister dat er minder vraag is naar deze kredieten? Dit verwondert de spreker omdat overal in Vlaanderen nog volop de discussie wordt gevoerd over de eventuele invoering van diftar-systemen en over de afschaffing van de forfaitaire afvalheffingen.

Wat de heer *Daems* vooral verrast is de keuze om zwaar te snoeien in de budgetten voor het Presti-

programma. Presti probeert de economische actoren en bedrijven ervan te overtuigen dat investeren in afval- en emissiereducerende projecten een winst situatie oplevert voor zowel het milieu als het bedrijf. Het is logisch dat het budget voor Presti 4 op nul wordt gezet, want dat programma loopt af. Maar het krediet voor Presti 5, nog goed voor 1,3 miljoen euro in 2003 en 900.000 euro in 2004, valt terug naar 350.000 euro in 2005. Wat is de verklaring van de minister hiervoor?

Mevrouw *Hilde Crevits* meent dat terecht meer middelen worden uitgetrokken voor het preventiebeleid, in het bijzonder voor de werking van de gemeenten en intercommunales inzake preventie. Ook de bijzondere inspanning voor de ondersteuning van de kringloopcentra is belangrijk, deze centra zijn niet meer weg te denken uit het lokale milieubeleid en er bestaat een groot maatschappelijk draagvlak voor. Mevrouw *Joke Schauvliege* vraagt de minister verder te verduidelijken dat de daling van de kredieten voor containerparken het gevolg is van een afname van de vraag naar subsidies.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* vraagt op welke manier de minister de Hooge Maey wil saneren. Uit de begroting en de toelichting van de minister blijkt dat de inkomsten uit de stortheffingen dalen omdat een stortverbod werd ingevoerd. Uit voorgaande begrotingsbesprekingen blijkt dat de inkomsten uit heffingen worden gebruikt om deze stortplaats te saneren. Nu de inkomsten dalen, rijst de vraag of er voldoende middelen zullen worden gevonden om de sanering uit te voeren.

Mevrouw Van den Eynde ziet verder geen significante stijgingen in het deel afval van de begroting. Worden er geen nieuwe onderzoeken meer gedaan naar nieuwe afvalverwerkingstechnieken? Hoe zal het afvalbeleid er dan in de nabije toekomst uitzien? Het lid hoopt dat de beleidsnota hierin meer klaarheid zal brengen.

Antwoord van de minister en replieken van de leden

De minister antwoordt dat de langetermijndoelstelling inzake afvalbeleid is en blijft de afvalproductie en de hieraan verbonden milieudruk terug te dringen tot een niet te vermijden minimum. Op die doelstelling zal ook in de beleidsnota worden ingegaan.

De selectieve inzameling van afval door gemeenten kadert in die langetermijndoelstelling. Bij de vastlegging van het budget voor de subsidiëring van de lagere besturen inzake preventie en recyclage wordt er in meer middelen voorzien voor preventie en minder voor recyclage. Hiermee wordt het voorstel van de administratie gevolgd. De vermindering van de middelen voor subsidiëring van investeringen met het oog op selectieve inzameling en recyclage, is het gevolg van de vermindering van het subsidiepercentage dat voor dergelijke investeringen geldt vanaf 2005, zoals bepaald in het besluit van de Vlaamse Regering en het ministerieel besluit in uitvoering hiervan, beide reeds daterend van 23 januari 2004.

Inzake de sanering van de Hooge Maey zijn geen nieuwe vastleggingen meer vereist; in de begroting 2005 zijn de nodige ordonnanceringskredieten opgenomen. De minister wil mevrouw Van den Eynde erop wijzen dat het gegeven dat de heffingen op het storten van afvalstoffen dalen, alleen maar aangeeft dat het gevoerde beleid zijn doelstelling bereikt.

Het Presti-project heeft de bedoeling om bedrijven te stimuleren om de invloed van hun activiteiten op het milieu (afval) te beperken. Hoewel deze projecten op zich allemaal waardevol zijn, is de impact voor de maatschappij volgens de minister als geheel relatief beperkt, gelet ook op het beperkte aantal bedrijven dat maar participeert. Dit is de reden waarom hier volgend jaar minder middelen beschikbaar worden gesteld.

De heer *Rudi Daems* herhaalt zijn steun voor de verhoging van de middelen inzake preventie. Het budget voor investeringen in selectieve inzameling en recyclage daalt volgens de minister wegens de afnemende financiering van de projecten. Volgens het lid is er echter ook een toenemende vraag. Er beweegt veel op het terrein wat de afschaffing van forfaitaire huisvuilbelasting en het invoeren van gedifferentieerde tarifiering betreft. Kunnen die vragen van gemeenten en intercommunales worden gehonoreerd? De heer Daems blijft verder betreuren dat in de middelen voor Presti wordt gesnoeid. Het was een belangrijk instrument om afvalpreventie bij KMO's te ondersteunen. Eventueel kunnen hiervoor op een andere begrotingspost middelen worden uitgetrokken.

De *minister* stelt dat hij het Presti-programma inhoudelijk heeft bekeken en meent dat de projecten niet voldoen. De minister voegt eraan toe dat hij die conclusie ook zal trekken voor andere projecten wanneer blijkt dat ze niet voldoen, ongeacht of het om projecten van het bedrijfsleven gaat of van andere sectoren. Dit sluit niet uit dat er andere initiatieven in de plaats komen. De kredieten voor recyclage werden geraamd op basis van het aantal verwachte aanvragen.

II.7. Krengeverwijdering

Mevrouw *Tinne Rombouts* is tevreden dat voldoende middelen worden uitgetrokken om in 2004 en 2005 de overeenkomst met Rendac uit te voeren. Het is belangrijk dat er een structurele oplossing komt voor de kosten van krengeophaling, zodat ook in de toekomst een oplossing wordt geboden aan de landbouwers.

De *minister* bevestigt dat in de begrotingscontrole 2004 bijkomende middelen worden uitgetrokken om de problematiek voor 2004 op te lossen. Door de vorige regering werd namelijk maar in de helft van de nodige budgetten voorzien op de oorspronkelijke begroting. Ook voor 2005 zijn de door de administratie geraamde middelen opgenomen. Deze middelen zullen bij ongewijzigd beleid en randvoorwaarden verder ook recurrent in de begroting worden opgenomen. De minister meent dat het probleem daarmee structureel is opgelost.

De heer *Karlos Callens* heeft de indruk dat de monopolistische situatie van Rendac tot hoge prijzen voor de landbouwers leidt. Die prijs bestaat uit een vaste bijdrage en vergoeding in verhouding tot het aantal dieren. Nu Vlaanderen ook zijn deel betaalt van de kosten, suggereert het lid daarom het contract met Rendac te herbekijken. In dat verband moet ook worden nagegaan welke alternatieven er zijn voor de verwerking van slachtafval en dierenkrenge. Met de nieuwe verwerkingstechnieken is het mogelijk ook energie te winnen uit afval.

De heer *Jos Bex* laat opmerken dat de Vlaamse Regering reeds vorig jaar aan OVAM de opdracht heeft gegeven een onderzoek te verrichten naar de kostprijs en naar een eventuele kruissubsidiëring van de verwerking door Rendac. De studie zou binnen zes maanden afgerond zijn. Er worden nu bijkomende middelen uitgetrokken in de begro-

ting, maar het lid gaat ervan uit dat indien nodig aanpassingen zullen gebeuren.

De *minister* antwoordt dat een werkgroep de problematiek van verwijdering van dierlijk afval opvolgt. De minister neemt akte van de opmerkingen over Rendac en zal die verder laten onderzoeken. De alternatieven voor verwerking moeten zeker worden onderzocht in het kader van de opwekking van bio-energie en groene stroom.

II.8. Natuur, bos en groen

Opmerkingen en vragen van de leden

De fractie van de heer *Rudi Daems* is het fundamenteel oneens met de zware besparing in het aankoopbeleid voor natuur-, bos- en duingebieden. De jongste weken verschijnen bijna dagelijks berichten in de kranten over de achteruitgang van de biodiversiteit in de wereld en in Vlaanderen. Het Vlaams Gewest kan ook geen goede cijfers voorleggen wat betreft de oppervlakte aan beschermd natuurareaal. De inhaalbeweging om de achterstand langzaam in te halen, die vorige legislatuur werd gestart, wordt nu reeds stopgezet.

Het lid wil ook weten of de minister bereid is het beleid inzake stadsbossen voort te zetten. Diverse projecten zitten nog in de studiefase. Welke plannen heeft de minister met deze projecten?

De beleidskeuze van de minister om het beheer van natuur- en bospatrimonium gelijke tred te laten houden met de uitbreiding van het natuurareaal wordt wel positief onthaald door de heer Daems. De fondsen voor beheer van natuurgebieden gaan omhoog, zowel voor de overheid als voor terreinbeherende verenigingen. Het lid ziet hier toch ook een inconsequentie: de stijging van het budget voor beheer is niet evenredig met de spectaculaire daling van het budget voor aankopen. Voor natuurinrichting is er zelfs een omgekeerde beweging, het budget voor natuurinrichting daalt met bijna 40 percent. De spreker geeft toe dat het voorziene bedrag van 1 miljoen euro in 2002 te hoog was, omdat de natuurinrichting toen nog niet op punt stond. Na de noodzakelijke ambtelijke voorbereiding, zijn er nu twintig projecten gestart en veertien in voorbereiding. Het krediet daalt echter tot 306.000 euro. Het lid ziet natuurinrichting als

een duurzame vorm van beheer van het natuurpatrimonium. Bovendien hebben natuurinrichtingsprojecten veelal als doel om natuur toegankelijker te maken voor iedereen, een van de belangrijke principes in het regeerakkoord. Het is dan ook niet duidelijk waarom dit budget nu sterk afneemt.

De heer Daems heeft een gelijkaardige opmerking bij de beheersovereenkomsten. Positief is de stijging van het budget beheersovereenkomsten 2004 tot 950.000 euro. Dit wordt verder verhoogd naar 1.137.000 euro in 2005. Deze stijging in de begroting van de VLM gaat echter gepaard met een bijna halvering van de middelen voor beheersovereenkomsten bij de afdeling Natuur.

De spreker heeft ook nog een vraag bij de 2,5 miljoen euro extra voor het LIFE-project, waarnaar de minister in zijn toelichting heeft verwezen. Over deelname aan dit project, dat deels gefinancierd wordt door het Vlaams Gewest en deels door Europa, werd in 2003 beslist. Het lid deelt het standpunt van de minister dat dit een zeer belangrijk project is, maar had de indruk dat de financiering ervan reeds was afgerond in 2003. Waarom spreekt de minister in zijn toelichting dan van 2,5 miljoen euro extra? Werd het project gewijzigd of is er een bijkomende vraag van Europa?

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* steunt de visie van de minister met betrekking tot het beheer van bossen. Door steeds bestaande bossen aan te kopen, komt er geen vierkante meter bos bij. Wel blijkt recent nog dat er een probleem is met het beheer van de bossen, dat door boswachters zelf in de pers werd gebracht. Bij Bos en Groen zou een geleidelijke personeelsafbouw bezig zijn. Reeds vorig jaar werd het probleem van het tekort aan boswachters door andere commissieleden aangekaart. Het lid steunt daarom de beslissing van de minister om meer middelen uit te trekken voor het beheer van bossen en hoopt dat een structurele oplossing voor het probleem kan worden gevonden.

Volgens de heer *Bart Martens* dalen de posten voor aankoop en beheer van bos- en natuurgebieden in de begroting 2005 met ongeveer 6 miljoen euro. Ook andere sectoren van het buitengebied, zoals landinrichting en ruilverkaveling moeten inleveren. Nochtans houden zowel het regeerakkoord als het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) de verbintenis in tot de realisatie van 10.000 hectare bos en 38.000 hectare natuur extra. Hoe valt

de besparing in het aankoopbudget te rijmen met de doelstelling in het RSV? Uit het milieujaarprogramma 2004 blijkt dat er onvoldoende inspanningen gebeuren om deze doelstelling te halen.

Ook in het Milieubeleidsplan 2003-2007 is de realisatie van de genoemde oppervlakte nieuw bos en natuur als bindende doelstelling vastgelegd. Het milieubeleidsplan bevat de plandoelstelling om jaarlijks minstens 3000 ha aan te kopen. De heer Martens wijst erop dat deze plandoelstelling bindend is voor de minister en de Vlaamse Regering, ze kan enkel worden gewijzigd door opnieuw de volledige procedure voor de opmaak van een milieubeleidsplan te doorlopen. Zijn de middelen die nu worden uitgetrokken voldoende om het aankoopritme te halen en te handhaven en om de doelstelling van het RSV, het milieubeleidsplan en het regeerakkoord waar te maken? Is het de bedoeling van de minister om de kredieten anders te oriënteren in die zin dat minder bestaande bossen zullen worden aangekocht maar meer nog te bebossen terreinen? Of wil de minister de resultaten afwachten van de in het regeerakkoord aangekondigde objectieve evaluatie van verschillende instrumenten in het natuurbeleid, zoals aankoop, subsidiëring van aankoop of beheersovereenkomsten en in functie daarvan de middelen meer doelmatig inzetten en waar nodig verhogen?

Het is volgens de heer Martens wel verheugend dat de middelen voor het beheer van natuurgebieden worden opgetrokken. Daardoor kan ook aan de kwaliteit van de natuurgebieden worden gewerkt, kwaliteit die belangrijk is voor het behoud van de biodiversiteit.

Mevrouw *Stern Demeulenaere* heeft begrip voor de accentverschuiving van de aankoop van natuurgebieden naar het beheer ervan. Het lijkt volgens het lid de logica zelf dat dergelijke gebieden aankopen zonder in middelen te voorzien voor een goed beheer ervan, op termijn aanleiding kan geven tot problemen waar noch de gemeenschap, noch de natuur zelf mee gebaat zijn. Hoewel de kredieten voor aankoop werden verminderd, lijkt deze daling de spreker aan de lage kant te zijn en dan nog voornamelijk geconcentreerd bij de kredieten voor aankopen in het duinengebied. Het regeerakkoord stelt voorop dat voor het behoud en het vergroten van het natuur- en bosareaal naar andere financieringsmiddelen zal worden gezocht, wat in de voorliggende begroting duidelijk nog niet gebeurd

is. Mevrouw Demeulenaere is dan ook benieuwd naar de opties die de minister terzake in zijn beleidsnota zal nemen.

Mevrouw *Hilde Crevits* meent dat de tijd aangebroken was voor een evaluatie van het beleid inzake bos en natuur, dat de laatste jaren sterk op aankoop was gericht. De minister verwees reeds naar de weigering van gemeenten om vergunningen af te leveren om aangekochte landbouwgronden te bebossen.

De vraag naar middelen voor het beheer van de aangekochte gebieden werd de laatste jaren ook steeds sterker. Dat er wordt bespaard op de kredieten voor aankoop van bos-, natuur- en duingebieden en dit ten voordele van het beheer van de huidige gebieden is volgens mevrouw Crevits dan ook logisch. Enkel door in voldoende middelen voor beheerswerkzaamheden te voorzien, kan het verlies aan biodiversiteit tegengegaan worden of beter nog, de biodiversiteit worden verhoogd. Ook voor het toegankelijk maken en houden van de bossen en natuurgebieden zijn deze middelen noodzakelijk, en dat is een van de prioriteiten van het regeerakkoord. In dat verband is het lid ook verheugd met de extra kredieten voor het LIFE-project.

Ook de verhoging van de subsidies aan de milieuverenigingen moet in het licht van een toenemende aandacht voor beheer in plaats van aankoop gezien worden. Analooq daarmee is het goed dat er in subsidies wordt voorzien voor groene, duurzame jobs. De noodzakelijke beheerswerken voor natuur, groen, bos en landschap kunnen op die manier worden uitgevoerd.

Een tweede belangrijk aspect inzake bosbeleid dat mevrouw Crevits onder de aandacht wil brengen, is het privaat bosbezit en bosbehoud. Het aantrekkelijker maken van bosbezit en bosbehoud voor eigenaars is een belangrijke operationele doelstelling van het milieubeleidsplan. Bossen, en het leefmilieu in het algemeen, kunnen er alleen maar wel bij varen als private boscigenaars zich meer betrokken voelen bij het bos- en milieubeleid. Terecht wordt dan ook de oprichting en de stimulering van de werking van bosgroepen als het speerpunt beschouwd voor het bosbeleid. De bosgroepen hebben als opzet de samenwerking tussen de verschillende boscigenaars te stimuleren. Via samenwerking kunnen op het terrein de verschillende functies van bos ge-

integreerd ingevuld worden, ondanks de beperkte grootte van het Vlaamse buitengebied.

Voor 2005 wordt reeds in een aanzienlijk bedrag van 1 miljoen euro voorzien, maar mevrouw Crevits hoopt dat in de toekomst de kredieten voor de werking en ondersteuning van deze bosgroepen nog aanzienlijk zullen toenemen en dat op die manier een gebiedsdekkende werking tot stand kan komen. Misschien is het ook nuttig om bij de bespreking van de beleidsnota na te gaan op welke wijze de private eigenaars nog beter kunnen worden ondersteund in het beheer van hun bossen.

Antwoord van de minister en replieken van de leden

De *minister* stelt dat hij reeds veel reacties heeft gekregen over de middelen voor het verwervingsbeleid. In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen staan oppervlakte doelstellingen inzake natuur en bos. De minister zal rekening houden met deze doelstellingen en dus ook met de bosuitbreidingsdoelstelling van 10.000 ha. Met het oog hierop wordt in het deel “bindende bepalingen” van het RSV het voornemen geuit de aangepaste afbakeningen te doen.

In het Milieubeleidsplan 2003-2007 wordt, zoals door de heer Martens terecht wordt aangehaald, een aankoopritme bepaald van 3000 ha per jaar extra natuur- en bosgebieden. Het Milieubeleidsplan somt echter ook enkele kritische succesfactoren op: “De realisatie van de aankoopdoelstelling veronderstelt onder meer een vereenvoudiging van de aankoopprocedure. Specifieke aandacht gaat naar een verfijning van het instrumentarium en een verduidelijking van onder meer eigendoms-overdracht, pachtuitredingsvergoeding, grondruil en afbakening van de uitbreidingszone.” (bladzijde 194). Ook die succesfactoren moeten erbij worden vermeld. Vandaar ook het belang van het voornemen van de regering om te komen tot een “objectieve evaluatie”. De minister wil daarbij in eerste instantie gebruik maken van de evaluatie-instrumenten die ter beschikking staan: het Natuurrapport en het Milieurapport. Ook de MiNa-Raad zal een studie opmaken die met deze evaluatie verband houdt.

Los van deze evaluatie is het voor de minister al duidelijk dat het accent moet verschoven worden van bosaankopen naar aankopen van te bebossen terreinen. Alleszins wil hij de ratio van het mid-

delengebruik inzake aankoopbeleid voor bos – die nu 50/50 is tussen aankopen van bestaande bossen en aankopen van te bebossen terreinen – verschuiven in het voordeel van laatstgenoemde aankopen. Dit moet meteen ook de basis verschaffen voor een beleid gericht op de verdere uitbouw van stadsbossen. De minister laat verder opmerken dat de mogelijkheid blijft bestaan om daarnaast bossen met een hoge natuurwaarde aan te kopen indien blijkt dat ze efficiënt door de overheid kunnen worden beheerd.

Eenmaal bossen en natuurgebieden aangekocht, moeten deze behouden blijven, beheerd worden en moet er in geïnvesteerd worden. De minister verwijst naar een schriftelijke vraag over het beheer van bossen en het aantal boswachters: in 1994 waren er 109 boswachters in het Vlaams Gewest, momenteel zijn er maar 91 in functie. Nochtans is er meer bos dan voorheen en is het takenpakket van de boswachters gevoelig uitgebreid. Het boswachterstekort heeft niet alleen zijn weerslag op het concrete bosbeheer, maar ook bijvoorbeeld op de afdwinging van de regels in verband met de binnenvisserij. De minister meent dat er een ernstig probleem is en dat er een oplossing voor moet worden gevonden. Gelet op de wervingsstop zal het een creatieve oplossing moeten worden.

Het LIFE-project inzake militaire domeinen levert een positieve bijdrage tot het bos- en natuurbeheer. Bij LIFE gaat het om een co-financiering van de Europese Commissie en er was wel degelijk nog een inbreng nodig van het Vlaams Gewest om het project verder te kunnen laten gaan.

De minister bevestigt tot slot de goede werking van de bosgroepen, waar ook mevrouw Crevits naar verwees. In bosgroepen gaat het om samenwerking tussen grote en kleine en tussen publieke en private boscijzenaars en de minister vindt dat de overheid dit moet stimuleren. Een centrale stelling in zijn natuur- en bosbeleid is dat aanmoedigend beleid beter is dan demonstratief beleid. De minister wil ook andere instrumenten van samenwerking aanmoedigen en verwijst hierbij naar de regionale landschappen.

De heer *Rudi Daems* wijst er in zijn repliek op dat Vlaanderen erg versnipperd is en dat de biodiversiteit duidelijk achteruit gaat. In een langetermijnsvisie moet ervoor worden gekozen de biodiversiteit te verhogen door grotere eenheden natuur te cre-

eren. Het aankoopbeleid maakt een substantieel onderdeel uit van die strategie, naast de keuze om meer en beter te beheren.

Positief in het antwoord van de minister vindt de heer *Daems* dat de Vlaamse overheid te bebossen terreinen wil aankopen. Geldt dat ook voor het beleid inzake stadsbossen? Ook het stimuleren van de bosgroepen, een middel om individuele boscijzenaars te responsabiliseren en verdere versnippering tegen te gaan, is positief. Het lid vraagt aan welke oplossing de minister denkt voor het tekort aan boswachters, tekort dat niet enkel te wijten is aan het toenemend patrimonium.

De heer *Karlos Callens* vraagt te onderzoeken welke gemeenten het initiatief namen om bossen te planten of een dergelijk initiatief plannen, en om hoeveel hectaren het gaat in totaal. De gemeente Izegem legt bijvoorbeeld een bos aan op een verlaten landbouwbedrijf en ook Ardooie plant de aanleg van een klein bos zonder tussenkomst van de Vlaamse overheid. Dergelijke lokale oplossingen zijn voor het lid een betere methode dan het centraal aankopen van goede landbouwgrond die naast een bosuitbreidingsgebied ligt.

De heer *Jos Bex* vraagt ook aandacht voor de speelbossen. Het lid laat verder opmerken dat OCMW's en kerkfabrieken vaak bezitter zijn van bossen en landbouwgronden. Indien die gronden echter in handen zouden zijn van de gemeenten, die vaak moeten bijpassen in de begroting van deze instellingen, zou vaak een ander beleid en een ander beheer mogelijk zijn.

De heer *Patrick Lachaert* deelt de mening van de heer *Callens*. Het is de oppervlakte bos in Vlaanderen die telt en niet de oppervlakte in handen van het Vlaams Gewest. Ook de bossen in handen van lokale overheden en privé-eigenaars dragen bij tot de biodiversiteit. Enkel rekening houden met het bos in eigendom van de Vlaamse overheid is een te demagogische benadering.

Minister *Kris Peeters* sluit zich hierbij aan : hij heeft niet de ambitie de Vlaamse minister te worden die het grootste aantal hectare bos heeft aangekocht. Of de bossen nu in eigendom zijn van het gewest, lokale overheden of private boscijzenaars heeft voor de minister minder belang. De doelstelling inzake de realisatie van 10.000 ha extra bos blijft echter behouden: er moet dus nieuw bos worden

gecreëerd en dat kan niet door bestaande bossen aan te kopen. Een goed beheer en het streven naar het behoud van de biodiversiteit moet ook kunnen wanneer de bossen niet in handen van de Vlaamse overheid zijn.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* is benieuwd naar de creatieve oplossing van de minister wat het tekort aan boswachters betreft en hoe die kan worden verzoend met de wervingsstop.

De heer *Ludo Sannen* laat opmerken dat het statutair kader van de boswachters niet wordt opgevuld, ondanks de toename van het patrimonium. Het lijkt ook niet haalbaar om binnen het departement verschuivingen te doen aangezien het om gespecialiseerd personeel gaat. Het gaat om een bijzonder ernstige situatie die gevaren inhoudt voor het behoud van het bos- en natuurpatrimonium. Een bijkomend aspect is dat vorig jaar een zwaar examen voor boswachter werd georganiseerd en dat de geslaagden door de wervingsstop gewoon op de wachtlijst blijven staan. Het lid pleit ervoor dat minstens de geldigheidsduur van de wervingsreserve wordt verlengd.

De *minister* antwoordt dat binnen de regering nog wordt overlegd over de modaliteiten van de wervingsstop. Hij begrijpt dat niet alle problemen door een verhoogde mobiliteit kunnen worden opgelost. Bos- en natuurwachters moeten over de nodige kennis en vaardigheden beschikken. Mogelijk moet voor het probleem van de boswachters aan de inzet van bosarbeiders en vrijwilligers worden gedacht. De minister zal ook de mogelijke verlenging van de geldigheidsduur van de wachtlijst nader onderzoeken.

Wat betreft het LIFE-project, blijft de heer *Rudi Daems* erbij dat er geen verhoging van de middelen is zoals het nu wordt voorgesteld. Het gaat eerder om een begrotingstechnische operatie, gelet op het feit dat een deel van de Europese dotatie reeds in 2003 is gestort.

Namens de *minister* wordt geantwoord dat de Europese financiering gebeurt bij de start en na de afloop van het project. In 2003 werd een eerste groot bedrag gestort en als ontvangst in het Minafonds geboekt. In 2004 en 2005 moest echter nog een bedrag worden ingeschreven op de begroting om de continuïteit van het project te waarborgen.

II.9. Duingebieden

De heer *André Van Nieuwkerke* hecht veel belang aan de resterende natuurwaarden aan de kust. Het gaat daarbij niet alleen over de duingebieden maar ook over het strand en de polders. Het lid vindt niet onmiddellijk de motivatie terug waarom het aankoopbudget voor duingebieden gehalveerd wordt. De voorbije en de voorgaande legislatuur was er volgens het lid over de partijgrenzen heen een consensus om, na de bescherming geboden door het duinendecreet, ook aan duinenverwerving te doen. Die consensus is gegroeid omdat er, na de ingrepen van de voorbije eeuw in de kuststreek, amper 2800 hectare duingebied overblijft. In 1997 was het de uitdrukkelijke bedoeling om op een termijn van 20 jaar die resterende oppervlakte aan te kopen, omdat tweederde ervan nog in handen is van particulieren. Er zou elk jaar 4 miljoen euro worden uitgetrokken om 140 ha aan te kopen. Momenteel zijn ongeveer 430 ha aangekocht en moet dus nog een lange weg worden afgelegd. De tijd dringt omdat de meeste duinen in particuliere handen slecht worden beheerd. De bedoeling van verwerving door de overheid is precies aan deskundig beheer te doen; de duingebieden zijn in dat opzicht volgens de spreker specifieke gebieden en niet te vergelijken met andere natuurgebieden.

Voor 2004 werd het budget gehalveerd (min 2 miljoen euro), waardoor bijvoorbeeld de aankoop van de Noordduinen in Koksijde bijna in het gedrang komt. De laatste tijd zijn er volgens de heer Van Nieuwkerke nog vele andere eigenaars bereid te verkopen en staan er dus nog percelen op de lijst. Het lid betreurt deze besparingen dan ook ten zeerste. In 2005 blijft het budget beperkt tot 2.546.000 euro, dus de helft van wat kon worden verwacht. In 2005 kan ongeveer 67 ha minder worden aangekocht dan gepland.

De heer Van Nieuwkerke benadrukt dat de duinen niet alleen ecologisch waardevol zijn, maar ook economisch: de resterende natuurwaarden hebben een belangrijke toeristische aantrekkingskracht. Er zijn heel wat mensen tewerkgesteld in toeristische sector en in de natuurgebieden. Het is dan ook zowel economisch als ecologisch geen goede beslissing om de eerder gemaakte afspraken niet na te komen. Het lid hoopt daarom dat in de begrotingscontrole 2005 het budget opnieuw wordt opgetrokken en bij voorkeur tot de vroeger vooropgestelde 4 miljoen euro.

De *minister* antwoordt dat hij het duinenaankoopbeleid als een hoofdstuk apart ziet. De bekommernis van de heer Van Nieuwkerke is in die zin terecht. Ondanks de versnipperde toestand hebben duinen dikwijls nog een zeer hoge actuele of potentiële natuurwaarde, wat blijkt uit de aanduiding van heel wat habitatrichtlijn-gebieden. De besparingsdoelstelling van de regering liet de minister echter geen andere keuze dan op dit ogenblik – wanneer de Vlaamse Regering andere eigendommen moet verkopen om een sluitende begroting te kunnen voorleggen – de middelen voor aankoop van nieuwe duingebieden te verminderen. De mogelijkheid blijft echter bestaan om waar nodig waardevolle duinen aan te kopen en dat zal ook in de toekomst het geval zijn.

De heer *Karlos Callens* laat opmerken dat de overheid indien ze duingebieden aankoopt, die ook moet onderhouden. Vele duingebieden worden nu reeds onderhouden door de kustgemeenten en de vraag is of dit in de toekomst zo zal blijven indien de duinen door het gewest worden aangekocht. Het lid gelooft in de attractieve waarde van de duinen en meent dat de kustgemeenten zich geen slecht beheer kunnen veroorloven.

II.10. Inrichtingsinstrumenten

Landinrichting, ruilverkaveling en regionale landschappen

De heer *Rudi Daems* heeft begrip voor het terugschroeven van de ruilverkaveling en de schrapping van het budget voor de aanleg van landbouwwegen, wegens een soms zeer beperkte ecologische meerwaarde.

Mevrouw *Stern Demeulenaere* stelt zich de vraag of de regering haar verplichtingen inzake ruilverkaveling nog kan nakomen, gelet op het feit dat de kredieten voor de financiering ervan in 2004 gevoelig dalen, meer bepaald met 733.000 euro.

De heer *Jos De Meyer* steunt, zoals de andere leden van de CD&V-fractie, de nieuwe aanpak van de minister van Leefmilieu, maar heeft toch een opmerking inzake de middelen voor ruilverkaveling en landinrichting. De spreker verwijst naar de toelichting van de minister: de opgelegde besparingsdoelstelling resulteerde voor de Vlaamse Landmaatschappij en de afdeling Land in een sterke vermindering van de kredieten voor landinrich-

ting. Het is volgens de minister duidelijk dat in de huidige context er andere prioriteiten zijn voor het beleidsdomein leefmilieu. De minister stelt bovendien dat ook vanuit het beleidsdomein landbouw het enthousiasme voor dure inrichtingsprojecten zoals de ruilverkaveling fel is afgenomen.

Ook de heer *De Meyer* heeft reeds kunnen vaststellen dat de nieuwe, multifunctionele aanpak van de ruilverkaveling een dure aangelegenheid is. Betrokkenen uit de leefmilieu- en natuursector oordelen vaak dat, ondanks de ruime aandacht die deze aspecten nu krijgen in de nieuwe projecten, de klemtoon nog teveel ligt op landbouw. Anderzijds vindt de landbouwsector dat de landbouwdoelstellingen te weinig aan bod komen in de nieuwe benadering van ruilverkavelingen. Het lid kan dan ook begrip opbrengen voor een evaluatie van deze instrumenten. Dit mag echter niet betekenen dat, voor de resultaten van deze evaluatie bekend zijn, de administratie reeds haar conclusies trekt en er verder niets meer wordt ondernomen.

De verminderde aandacht voor ruilverkaveling kan volgens de heer *Jos De Meyer* ook leiden tot minder aandacht voor landbouwinfrastructuur. In de vorige legislatuur werd de subsidiëring voor het onderhoud van landbouwwegen in polders reeds geschrapt. Minister *Vera Dua* heeft die kredieten destijds vervangen door middelen voor erosiebestrijding. Erosiebestrijding is uiteraard ook waardevol, maar een gevolg van deze heroriëntatie is dat de middelen voor verbetering van landbouwinfrastructuur, een oorspronkelijke doelstelling van de afdeling Land, grotendeels verloren gaan. Het lid verwacht dat de regering blijvend aandacht heeft voor landbouwstructuur en landbouwinfrastructuur. Dit onderwerp kan ook niet zonder meer naar het domein plattelandsbeleid worden verwezen. De middelen moeten op een duidelijke en herkenbare wijze in de begroting terug te vinden zijn. Het moet ook duidelijk zijn welke diensten en welke minister hiervoor verantwoordelijk zijn. De heer *De Meyer* begrijpt dat een oplossing voor de begroting 2005 niet meer mogelijk is, maar vraagt de minister en de commissie om hier blijvend aandacht aan te schenken zodat dit bij de opmaak van de begroting 2006 kan worden rechtgezet.

Volgens mevrouw *Hilde Crevits* moet ook worden opgelet dat de verschillende initiatieven inzake landinrichting elkaar niet teveel doorkruisen. Het lid geeft als voorbeeld de mogelijkheid om in het

kader van de werking van regionale landschappen zogenaamde landschapsbedrijfsplannen op te maken. Anderzijds bestaat bij de Vlaamse Landmaatschappij de mogelijkheid om beheersovereenkomsten af te sluiten inzake kleine landschapselementen. Deze twee maatregelen doorkruisen elkaar op het terrein, waardoor het wantrouwen bij de landbouwers toeneemt omdat ze niet weten welke instantie de verantwoordelijkheid draagt. Het zou dus beter zijn om deze verschillende instrumenten op mekaar af te stemmen. Het lid leest ook in de toelichting bij de begroting dat dringend werk zal worden gemaakt van een samenwerkingsprotocol tussen de verschillende gebruikers van het buitengebied. Het lid hoopt dat bij en door het opstellen van het protocol een ruimer draagvlak tot stand komt bij de gebruikers van het buitengebied en dat het niet bij een papieren instrument blijft.

Volgens mevrouw Crevits voorziet de begroting terecht in de ondersteuning van regionale landschappen. Via de regionale landschappen kan een draagvlak worden gecreëerd voor samenwerking tussen lokale overheden, natuur- en milieuverenigingen en grondgebruikers. In een recent advies van de MiNa-Raad wordt opgemerkt dat de werking van de regionale landschappen moeilijk kan worden beoordeeld aan de hand van jaarverslagen. Ook hier stelt het lid zich de vraag of bezoeken en gesprekken op het terrein niet efficiënter kunnen zijn dan de louter administratieve beoordeling.

De *minister* ziet de regionale landschappen als een instrument van samenwerking, zoals ook de bosgroepen, en wil dergelijke instrumenten aanmoedigen. Er moet inderdaad vermeden worden dat de regionale landschappen verder geconfronteerd worden met onnodige administratieve barrières.

Verder stelt de minister voor om bij de bespreking van de beleidsnota Leefmilieu dieper in te gaan op de instrumenten landinrichting en ruilverkaveling.

Natuurinrichting

De heer *Rudi Daems* wijst op de mogelijkheden van natuurinrichting als een vorm van duurzaam beheer die kadert in een langetermijnvisie op natuur. De concrete projecten verhogen vaak ook de toegankelijkheid. In 2002 werden de middelen voor natuurinrichting niet goed benut omdat de natuurinrichtingsprojecten toen nog in de startfase zaten.

Intussen zitten de projecten in een verdere fase van voorbereiding en uitvoering, maar niettemin dalen de budgetten met 40 percent.

De heer *Patrick Lachaert* herinnert eraan dat in de vorige legislatuur, bij de aanpassing van het decreet natuurbehoud, uitdrukkelijk werd beloofd om ervoor te zorgen dat een arbitragecommissie was geïnstalleerd vooraleer de natuurrichtplannen op het terrein operationeel zouden worden. Deze commissie zou worden voorgezeten door een magistraat en verder bestaan uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van landbouwers en eigenaars enerzijds en van de natuurbeweging anderzijds. Aan deze commissie zouden de betwistingen worden voorgelegd die voortvloeien uit de implementatie van een natuurrichtplan. De heer Lachaert vraagt om nu snel werk te maken van die commissie vooraleer de plannen worden gerealiseerd; op die manier kunnen onvrede en strubbelingen op het terrein worden vermeden. Het lid suggereert om de vrederechter aan te duiden die in zijn of haar kanton de grootste oppervlakte heeft binnen de omschrijving van het natuurinrichtingsplan. Deze taak sluit goed aan bij de huidige bevoegdheid van de vrederechters, onder meer inzake de pachtwetgeving.

De *minister* antwoordt dat indien het om een engagement gaat dat tijdens de vorige legislatuur werd aangegaan en dat kadert in de uitvoering van het decreet natuurbehoud, deze verbintenis moet worden nagekomen.

De minister kan ten aanzien van de heer Daems bevestigen dat de budgetten voor natuurinrichting niet volledig benut zijn. Verder is duidelijk dat ook inzake natuurinrichting keuzes moeten worden gemaakt.

Grondenbank

De heer *Rudi Daems* vraagt wat met de grondenbank staat te gebeuren. In de beleidsnota Ruimtelijke Ordening staat dat er een grondenbeleid zal worden gevoerd en ook in de toelichting bij de VLM-begroting wordt vermeld dat een grondenbank zal worden gecreëerd. De vorige Vlaamse Regering heeft op het einde van haar legislatuur nog een ontwerp hierover goedgekeurd maar op de valreep werden in de commissie nog hoorzittingen gevraagd. Komt er een nieuw ontwerp van decreet?

II.11. Samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten

Opmerkingen en vragen van de leden

De heer *Rudi Daems* drukt zijn waardering uit over het feit dat de minister zich ook inschrijft in een aantal beleidskeuzes die eerder werden gemaakt en dat dit ook wordt vertaald in de begroting. Een voorbeeld daarvan is de keuze om de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten en de provincies voor drie jaar te verlengen. De vraag is wel of 14 miljoen euro voldoende zal zijn om dit engagement voor drie jaar aan te gaan en om alle onderdelen van de samenwerkingsovereenkomst te betoelagen.

Ook mevrouw *Stern Demeulenaere* beoordeelt het positief dat extra middelen worden uitgetrokken voor de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomsten met de lokale overheden. Daardoor kan een einde komen aan de aldaar heersende onrust over de tewerkstelling van een groot aantal betrokken personeelsleden.

Volgens mevrouw *Hilde Crevits* spreken de cijfers voor zich. De kredieten voor de uitvoering van de gemeentelijke samenwerkingsovereenkomst worden verhoogd met 11,3 miljoen euro en de kredieten voor de verlenging van de provinciale milieubeleidsovereenkomsten met 2,7 miljoen euro. Deze verhoging is een positief signaal, want de samenwerkingsovereenkomsten zijn de directe vertaling van een milieubeleid dat gevoerd wordt dicht bij de burger, op het gemeentelijke niveau. Voor het creëren van een draagvlak voor het milieubeleid zijn deze samenwerkingsovereenkomsten dan ook onontbeerlijk. Het lid wil vanuit het lokale niveau wel enkele bezorgdheden in verband met de milieubeleidsovereenkomsten overmaken.

Uit een evaluatierapport van de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004, uitgevoerd door het Hoger Instituut voor de Arbeid van de KULeuven, bleek dat de gemeenten veel positiever staan ten opzichte van de huidige samenwerkingsovereenkomsten dan ten opzichte van de vroegere milieuconvenant. Het knelpunt van de samenwerkingsovereenkomsten is echter de zware papieren rapporteringsprocedure. Ten opzichte van de milieuconvenant was het reeds een hele verbetering dat alles in één keer werd gerapporteerd en beoordeeld, maar het papierwerk is daardoor niet ver-

minderd. Mevrouw Crevits vraagt daarom aan de minister om in de toekomst, bij de voorbereiding van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst, de administratieve lasten te verminderen, zodat de gemeenten zich meer kunnen bezig houden met het echte milieubeleid en minder met papierwerk.

In verband met de hele administratie rond de samenwerkingsovereenkomsten dringt zich volgens het lid ook de vraag op of de controle hierop niet veel efficiënter zou kunnen verlopen. Niet alleen voor de gemeenten is de administratie rond de samenwerkingsovereenkomsten een hele opdracht, het gaat om honderden bladzijden documenten, maar ook voor de administratie die al deze programma's moet controleren is het een zware taak. Zou een controle in de vorm van een plaatsbezoek en communicatie op het terrein niet veel efficiënter kunnen zijn? Menselijk contact kan zoveel efficiënter en aangenamer zijn dan een louter papieren procedure.

Ten slotte hoopt het lid dat de gemeenten zo snel mogelijk de officiële vraag zullen krijgen ter ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007.

De heer *Jos Bex* kan zich aansluiten bij de tussenkomst van mevrouw Crevits over de administratieve vereenvoudiging van samenwerkingsovereenkomsten met de gemeenten. Het is een belangrijke doelstelling om de administratieve last van de gemeenten inzake milieubeleid te verminderen. Vaak worden taken doorgeschoven naar de gemeenten zonder dat het leefmilieu er beter van wordt.

Antwoord van de minister

Minister *Kris Peeters* kan, in antwoord op de vraag van de heer Daems, medelen dat de bijkomende middelen die vrijgemaakt worden, niet volstaan om alle bepalingen van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst gedurende drie jaar vast te leggen. Van de extra 14 miljoen euro wordt 2,7 miljoen euro voorzien voor de samenwerkingsovereenkomst met de provincies en 11,3 miljoen euro voor de overeenkomst met de gemeenten. Hierdoor is er geen probleem om de samenwerkingsovereenkomst met de provincies voor drie jaar vast te leggen. Voor de overeenkomst met de gemeenten volstaan de bijkomende middelen voor de vastleggingen over drie jaar met betrekking tot de duurzaamheidsambtenaar en de cluster 'vaste stoffen'. De minister zal in de begroting 2006 en 2007 nog

bijkomende middelen vragen voor de volledige financiering van de andere clusters van de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten.

De nieuwe samenwerkingsovereenkomst gaat reeds in op de vraag van de gemeenten tot een vermindering van de administratieve last. Maar de minister heeft de administratie opdracht gegeven om in 2005 na te gaan of in de nieuwe overeenkomst niet nog verder kan worden gegaan inzake administratieve vereenvoudiging. Dit kan dan eventueel volgend jaar via een bijvoegsel aan de overeenkomst aangepast worden.

Het idee van een visitatiecommissie dat geopperd werd door mevrouw Crevits, is eerder al naar voor gebracht en is ook bekeken bij de evaluatie. Er bestaat overigens reeds een commissie die steekproefsgewijs een aantal gemeenten per jaar bezoekt. Op vraag van de gemeenten zelf beschikt deze commissie niet over sanctioneringsbevoegdheid. Er zijn duidelijk geen principiële bezwaren tegen een vervanging van de rapportering in het milieujaarprogramma door terreinbezoeken, maar er werden toch een aantal bedenkingen gemaakt. Zo vraagt de inspectie van Financiën een effectieve controle gezien de grootte van de subsidies. Een terreinbezoek aan alle gemeenten is echter met de huidige personeelsbezetting niet mogelijk.

II.12. Communicatie en studies, personeel en algemene werking

Communicatie en studies

De heer *Rudi Daems* vindt de besparingen in personeel, algemene werking, communicatie en studiebudgetten zorgwekkend. Het verder terugschroeven van de budgetten voor studie en communicatie staat in contrast met een van de rode draden doorheen het regeerakkoord, met name een doelgroepgerichte benadering en het werken aan draagvlak. Bij de opmaak van de begroting 2004 was het de beleidsoptie van de minister van begroting dat in een verkiezingsjaar minder moet gestudeerd en gecommuniceerd worden vanuit de Vlaamse overheid. Die optie was verdedigbaar maar het lid stelt nu vast dat de middelen voor studie en communicatie verder blijven dalen in 2005.

Een voorbeeld daarvan is het budget voor de afdeling Europa en Milieu, een afdeling die een belangrijke rol speelt in het proberen na te leven van de

Europese richtlijnen en in de voorbereiding van de Vlaamse standpunten op de Europese fora, zoals ook bevestigd in de toelichting van de minister. In 2003 en de jaren daarvoor bedroeg het budget voor EU-studies meer dan 600.000 euro, in 2004 werd het wegens de verkiezingen verlaagd naar 200.000 euro, in 2005 wordt het jammer genoeg verder gereduceerd tot 115.000 euro. Een ander voorbeeld betreft het budget voor Milieu en Gezondheid (cfr. infra).

Het budget communicatie inzake natuur daalt van 450.000 naar 215.000 euro. Betekent dit dat, na het schrappen van 'Buitenkans' als landbouwtijdschrift, ook het tijdschrift 'Natuur, daar zorgen wij voor' zal verdwijnen? Die tijdschriften zijn nochtans belangrijk in het doelgroepenbeleid.

De heer *Bart Martens* kan gedeeltelijk begrip opbrengen voor het snoeien in het budget voor studies. Bij sommige studie-onderwerpen kan men zich terecht vragen stellen over de beleidsrelevantie voor de Vlaamse overheid. Het is een uitdaging voor de minister om alle studiewerk dat in het kader van milieu gebeurt meer te laten sturen door de vraag dan door het aanbod. Er moet worden nagegaan aan welk studiewerk het beleid effectief nood heeft.

Het lid pleit in dit verband voor onderzoek naar de instandhoudingdoelstellingen voor de speciale beschermingszones die in het kader van de Europese habitat- en vogelrichtlijn werden aangeduid. Het uitblijven van de instandhoudingdoelstellingen zorgt in de praktijk voor problemen bij de beoordeling van bepaalde ingrepen, zoals bijvoorbeeld de verdieping van de Westerschelde. Volgens het lid ligt hier een belangrijke taak voor het Instituut voor Natuurbehoud. Hoe denkt de minister het bepalen van de instandhoudingdoelstellingen te kunnen financieren? Kan dit binnen het huidige budget van het Instituut of denkt de minister aan een alternatieve financiering?

De *minister* stelt dat de daling van het budget voor studie en vooral communicatie inderdaad het gevolg is van een algemene maatregel. Er is nog geen beslissing genomen over het voortbestaan van het tijdschrift *Natuur*. Het is belangrijk dat de overheid informierend naar buiten kan treden, en positieve verwezenlijkingen voor het daglicht kan brengen. Wanneer in het kader van de hervormingen Beter Bestuurlijk Beleid de situatie uitgeklaard is, moet

er ook een aangepast communicatie-instrument zijn.

Mevrouw *Joke Schauvliege* is tevreden dat de minister meer middelen uittrekt voor het Groot-schalig Referentiebestand. Na de ramp in Gellingen was iedereen vragende partij voor het op punt stellen van dergelijke bestanden. De verhoging van de middelen kan tot een versnelling leiden, want de ervaring van het lid leert dat sommige proefprojecten nog niet ver gevorderd zijn.

Personeel en algemene werking

De heer *Rudi Daems* vreest dat de dienstverlening vanuit de overheid zal lijden onder de besparingen inzake personeel en werking, ook in het beleidsdomein leefmilieu en natuur. De wervingsstop wordt uitgebreid door voortaan ook geen vervangingen meer te doen van personeel dat de administratie verlaat. Dit betekent volgens verklaringen van de minister-president een afvloeiing van 1200 Vlaamse ambtenaren. Dit zou uitsluitend via natuurlijke afvloeiingen gebeuren, maar de vraag die vele ambtenaren bezighoudt is of hieronder ook de personeelsleden met een tijdelijk contract vallen.

De gevolgen zijn vandaag trouwens al voelbaar, de bos- en natuurwachters zijn onvoldoende in aantal om in het weekend aanwezig te zijn in belangrijke Vlaamse bos- en natuurgebieden. De Vlaamse Milieu-inspectie werd in de vorige legislatuur versterkt voor wat de Seveso-cel betreft, maar heeft dringend versterking nodig voor andere activiteiten, bijvoorbeeld voor ondersteuning van de gemeenten in het lokale handhavingbeleid. De heer *Daems* steunt het voorstel om voor de evaluatie van de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten met een visitatiecommissie te werken, maar ook daartoe zal bijkomend personeel moeten worden ingezet.

Binnen de milieu-administratie is er een relatief groot aantal tijdelijke contracten, bijvoorbeeld de contracten van bepaalde duur voor de uitvoering van het milieubeleidsplan. Geldt de wervingsstop ook voor deze contractuelen?

De *minister* antwoordt dat binnen de regering nog wordt overlegd over de modaliteiten van de wervingsstop, die voor 35 miljoen euro besparingen zou moeten opleveren. In bepaalde departemen-

ten, zoals leefmilieu en openbare werken, is het louter lineair toepassen van die maatregel niet evident en moet worden nagegaan hoe die in de praktijk wordt omgezet. Voor de boswachters zal een creatieve oplossing nodig zijn.

Volgens de informatie van heer *Rudi Daems* is ook in de Bond Beter Leefmilieu sprake van mogelijke afdankingen. Dit zou het gevolg zijn van onvoldoende middelen in het Minafonds voor de subsidie aan de erkende milieu- en natuurverenigingen. In de betrokken begrotingspost (361B3300) is er echter nog een lichte verhoging. Kan de minister dit verduidelijken?

De *minister* is niet op de hoogte van dit mogelijke probleem. Hij heeft wel een lijst opgevraagd van de middelen waarover de erkende milieu- en natuurverenigingen beschikken. De minister zal de informatie over de BBL laten natrekken. Maar ook hier geldt de stelregel dat specifieke projecten die niet voldoen ook niet worden verlengd.

II.13. Mestactieplan

Mevrouw *Tinne Rombouts* heeft er begrip voor dat de inkomsten van het Minafonds uit heffingen moeilijk te ramen zijn, zoals blijkt uit de begrotingsaanpassing 2004. Dat geldt zeker voor de zogenaamde superheffingen in uitvoering van het Mestdecreet. Ook voor de landbouwers zelf is het vaak moeilijk te weten wat precies van hen wordt verwacht en hoe ze heffingen kunnen vermijden. Het is bijvoorbeeld moeilijk om specifieke informatie te verkrijgen over de verwerkingsplicht. Het hele mestactieplan is voor de landbouwers eigenlijk een complexe aangelegenheid. Het vereenvoudigen en meer transparant maken van het Mestdecreet is dan ook een belangrijke doelstelling. Wordt hierover reeds overleg gepleegd?

De heer *Karlos Callens* stelt vast dat na de begrotingscontrole 2004 de inkomsten uit de mestheffingen nog stijgen met ongeveer 250.000 euro. Voor de landbouwers is er echter het probleem dat een aantal dossiers inzake de nutriëntenhalte al jaren op een definitieve beslissing wacht, het zou gaan om ongeveer 300 dossiers. Daarom vraagt het lid de minister om zeer dringend werk te maken van de vereenvoudiging van het Mestactieplan. De regelgeving mag niet alleen eenvoudiger worden

gemaakt voor de deskundigen en de administratie maar in de eerste plaats voor de landbouwers, die door de vele complexe regels niet langer weten wat van hen wordt verwacht.

De heer Callens vraagt ook de juiste cijfers over de hoeveelheden nutriënten die in Vlaanderen worden geproduceerd en die op Vlaamse bodem worden afgezet ter beschikking van de commissie te stellen. Tijdens de voorbije legislatuur kreeg de commissie steeds weer uiteenlopende cijfers van zowel de administratie als van allerhande drukingsgroepen. De *minister* antwoordt dat de Mestbank reeds een eerste visie betreffende een nieuw mestactieplan (MAP) op papier heeft gezet. Aan de landbouworganisaties, die deel uitmaken van de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad, werd gevraagd tegen midden december 2004 hun visie betreffende een nieuw MAP te bezorgen aan de minister. De minister streeft ernaar het mestactieplan in werking te laten treden op 1 januari 2006. Het nieuwe plan kan ofwel een gekuiste versie van het huidige MAP zijn of een totaal nieuw. De minister wil de sprekers gerust stellen door te bevestigen dat naar een eenvoudig en transparant MAP wordt gestreefd.

Inzake de superheffingen kan de minister de heer Callens meedelen dat eerst de problematiek moet worden opgelost van de juridisch 'niet-bestaande' veelektbedrijven, de bedrijven die in het verleden wel een milieuvergunning hadden, maar niet tijdig een hernieuwing vroegen of niet tijdig of regelmatig aangifte bij de Mestbank deden. Daar wordt binnen de coalitie aan gewerkt via een ontwerp van decreet dat zo snel mogelijk aan het Vlaams Parlement zal voorgelegd worden. De superheffing voor productie boven de nutriëntenhalte zou voor een aantal producenten kunnen wegvallen. Dit kan echter niet worden veralgemeend. Bovendien is er nog de superheffing voor wie niet voldeed aan de mestverwerkingsplicht. De minister wil op korte termijn de besluiten, die onder de vorige legislatuur werden voorbereid, voorleggen aan de Vlaamse Regering. Tal van problemen blijven echter bestaan en krijgen geen oplossing. De goedkeuring van een nieuw MAP is daarom een prioriteit. Voor de juiste cijfers inzake het nutriëntenprobleem (dierlijke productie en plaatsingsruimte in Vlaanderen) verwijst de minister naar het Voortgangsrapport 2004 van de Mestbank.

De heer *Patrick Lachaert*, commissievoorzitter, vult aan dat dit voortgangsrapport aan de com-

missieleden wordt bezorgd en in de commissie zal worden besproken.

De heer *Karlos Callens* is tevreden met het voornemen van de minister om snel werk te maken van de herziening van het mestdecreet.

De heer *Frans Wymeersch* hoopt dat de minister inderdaad voor het einde van 2005 een nieuw mestactieplan aan het Vlaams Parlement zal voorleggen. Uit eerdere uitspraken van de minister dacht het lid begrepen te hebben dat het nieuwe mestdecreet nog voor het zomerreces klaar zou zijn. Het lid hoopt dat het echt om een nieuwe benadering gaat en dat met een propere lei kan worden gestart, met andere woorden dat het bestaande MAP wordt vergeten. Een eerste reden daartoe is dat de situatie inzake mestproductie de jongste jaren gevoelig is veranderd; een tweede reden is dat het nieuwe decreet op het terrein eenvoudiger en meer werkbaar moet worden. Voor het Vlaams Belang blijft het uitgangspunt dat mest een noodzakelijk basisproduct is voor de landbouw en geen afvalstof. De heer Wymeersch dringt verder aan op een snelle oplossing voor de problematiek van de 'niet-bestaande' bedrijven. De toestand van vele bedrijven is uiterst precair en een snelle oplossing dringt zich op.

Minister *Kris Peeters* bevestigt dat het voorontwerp van decreet het best voor het zomerreces klaar zou zijn indien het voor einde van 2005 in het parlement moet worden besproken en begin 2006 in werking moet treden. Wat betreft de niet-bestaande bedrijven zal op korte termijn een voorstel aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd.

II.14. Andere thema's

Milieu en gezondheid

De heer *Rudi Daems* stelt vast dat het budget voor Milieu en Gezondheid, dat tussen 2000 en 2003 recurrent ongeveer 1.250.000 euro bedroeg, in het verkiezingsjaar teruggebracht werd naar 750.000 euro, nu verder terug valt tot 650.000 euro. Volgens het lid is dit een slecht signaal in een jaar waarin de eerste resultaten van de biomonitoring bekend worden en een moeilijk maar interessant debat moet worden gevoerd over de aanwezigheid van milieu-gevaarlijke stoffen in de chemie (Reach-richtlijn).

Mevrouw *Joke Schauvliege* beoordeelt het daarentegen positief dat de budgetten inzake milieu en

gezondheid voor 2005 min of meer op hetzelfde peil blijven als in 2004. In het verleden is heel wat onderzoek gestart en uitgevoerd, maar het lid hoopt dat men nu tot conclusies kan komen. Naast het onderzoek naar aanwezigheid van hormonen in het milieu, vraagt de spreker ook prioriteit te geven aan onderzoek over luchtkwaliteit en meer bepaald de aanwezigheid van fijne stofdeeltjes in de lucht. Dat probleem stelt zich bijvoorbeeld in de Gentse Kanaalzone en er is weinig geweten over de gevolgen ervan. Zijn er hierover concrete afspraken gemaakt tussen de minister van Leefmilieu en de minister van Welzijn?

De *minister* antwoordt dat er in het verleden reeds praktische afspraken zijn gemaakt inzake de opvolging en werking van de stuurgroep van het Steunpunt Milieu en Gezondheid. Er zijn de eerste maanden van deze nieuwe legislatuur evenwel op principieel en inhoudelijk vlak nog geen afspraken gemaakt. De minister zal hiertoe zo snel mogelijk initiatief nemen.

Handhaving - kerntakendebat

De heer *Rudi Daems* heeft vragen bij het implementatietraject van het bestuursakkoord 'kerntaken'. In het kader van het kerntakendebat werden enkele belangrijke engagementen aangegaan tussen de Vlaamse overheid en de respectievelijk de gemeenten en provincies. Zo engageerde de Vlaamse Regering zich om de gemeentelijke milieudiensten op een structurele wijze te gaan ondersteunen. Ook inzake milieuhandhaving is nog een weg af te leggen. De Vlaamse Milieu-inspectie is volgens het lid geschikt om de gemeenten verder te ondersteunen in de handhavingstaak. Worden hiertoe middelen opgenomen in de begroting?

Milieuhandhaving is volgens mevrouw *Joke Schauvliege* het sluitstuk van het milieubeleid, controle is nodig om de toepassing van de wetgeving te verzekeren. De minister wil de Milieu-inspectie ondersteunen maar gaat ook voor een betere samenwerking van de actoren op het terrein. Heeft de minister daar al concrete ideeën over of zal dit in de beleidsnota ter sprake komen? Het lid pleit ervoor de mogelijkheden van zelfcontrole beter te benutten. Uit studies blijkt dat zelfcontrole door bedrijven nog te weinig gebeurt. Het bedrijfsleven is vragende partij en het verdient zeker aanbeveling deze piste verder te onderzoeken.

De *minister* antwoordt dat overeenkomstig het Vlaams regeerakkoord en de resolutie van het Vlaams Parlement van 17 november 2004, begin 2005 de werkzaamheden zullen worden gestart voor de opmaak van een handhavingsdecreet. De in 2002-2003 afgesloten studies van de Universiteit Maastricht, KU Leuven en Universiteit Gent zullen hierbij als uitgangspunt dienen. Deze hervorming van zowel het instrumentarium als de organisatie van de handhaving moet leiden tot een efficiënt, effectief en geloofwaardig handhavingsbeleid inzake leefmilieu in Vlaanderen.

De heer *Rudi Daems* beoordeelt het positief dat de minister het ontwerp van handhavingsdecreet opnieuw op de agenda zal plaatsen. Los van het decreet, kan de implementatie van het kerntakendebat reeds doorgaan, bijvoorbeeld wat de ondersteuning van de gemeentelijke milieudiensten betreft. Waar zijn hiervoor middelen uitgetrokken in de begroting?

De *minister* vindt de verwijzing naar het kerntakendebat en het bestuursakkoord terecht. De huidige regering is nog bezig met het voorbereiden van de implementatie van het kerntakendebat en het proces Beter Bestuurlijk Beleid.

Mevrouw *Joke Schauvliege* merkt op dat in het Vlaams regeerakkoord ook wordt verwezen naar de integratie van de milieuvergunningen en de bouwvergunningen. Die integratie kan een belangrijke administratieve vereenvoudiging betekenen.

Internationale engagementen

Mevrouw *Joke Schauvliege* is tevreden dat de minister het accent wil leggen op de omzetting van Europese richtlijnen en internationale akkoorden. In het verleden was het Vlaamse Gewest wat dat betreft een slechte leerling. Het is zeer positief dat de ambitie er is om sneller tot omzetting over te gaan. Het lid pleit voor een betere begeleiding vanwege de overheid en de administratie: vaak weten de betrokkenen op het terrein niet wat precies wordt verwacht bij een omzetting.

Bij de bespreking van het voortgangsrapport van het Klimaatbeleidsplan bleken de resultaten pover te zijn. De vorige regering heeft volgens mevrouw Schauvliege blijkbaar niet echt resultaten kunnen boeken. De huidige minister wil het accent leggen

op haalbare inspanningen van burgers en bedrijven. Het lid vindt dit een realistische benadering.

III. INDICATIEVE STEMMING

De commissie houdt een gesplitste indicatieve stemming over het haar toegewezen gedeelte van de uitgavenbegroting.

De decreetsartikelen 14, 30, 35 en 91 worden aangenomen met 10 stemmen tegen 4.

De artikelen 92 tot 94 worden aangenomen met 10 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 104 over de begroting van het Minafonds en de begroting van het Minafonds in Afdeling III worden aangenomen met 10 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 126 over de begroting van de OVAM en de begroting van de OVAM in Afdeling V worden aangenomen met 10 stemmen tegen 4.

Artikel 127 over de begroting van de VMM en de begroting van de VMM in Afdeling V worden aangenomen met 10 stemmen bij 4 onthoudingen.

De programma's 61.1 Leefmilieu tot 61.4 Landbeheer in Afdeling I worden aangenomen met 10 stemmen bij 4 onthoudingen.

De programma's 61.5 Waterbeheer en 64.6 Integraal Waterbeheer (ba 7302) worden aangenomen met 10 stemmen tegen 4.

Het programma 99.1 Interdepartementale bestaansmiddelen (ba. / 41/45, 41/48, 41/49, 61/45) wordt aangenomen met 10 stemmen bij 4 onthoudingen.

B. LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID – BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER YVES LETERME, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN, LANDBOUW, ZEEVISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID

De Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid besprak op 23 november 2004

het deel landbouw, visserij en plattelandsbeleid van het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2005 en bracht daarover op 2 december 2004 verslag uit aan de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed. Het verslag van de subcommissie wordt in dit verslag opgenomen.

De subcommissie behandelde op 16 november 2003 de Beleidsnota Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid 2004-2009 (*Parl. St.* VI. Parl. 2004-05, nr. 105/1). Daarover wordt afzonderlijk verslag uitgebracht.

I. TOELICHTING DOOR DE MINISTER-PRESIDENT

De heer *Yves Leterme*, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, geeft in de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid toelichting bij de begroting 2005.

I.1. Algemeen

De begroting van het beleidsdomein landbouw, zeevisserij en plattelandsbeleid is niet te meest omvangrijke begroting die in het Vlaams Parlement wordt besproken en gestemd. Voor de sector is het natuurlijk wel een belangrijke begroting.

Dat de Vlaamse middelen die moeten worden uitgetrokken voor het landbouwbeleid in omvang niet zo groot zijn, heeft te maken met het feit dat zowel de eerste als de tweede pijler van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) in midelen voorziet.

Een belangrijk aandachtspunt binnen het Vlaamse beleid is ervoor te zorgen dat dit grote pakket aan middelen op een zo efficiënt en correct mogelijke manier wordt ingezet. Dit is in de eerstvolgende maanden des te belangrijker gezien de nabije implementatie van de Mid Term Review (MTR), de meest recente hervorming van het Europese landbouwbeleid. Er werd beslist in samenspraak met de landbouworganisaties dat de hervorming in Vlaanderen wordt doorgevoerd vanaf 1 januari 2005.

Vijf percent van de beleidskredieten en ongeveer 30 percent van het personeel van het beleidsdo-

mein landbouw wordt ingezet in het kader van de 100 percent door Europa gefinancierde maatregelen (eerste pijler).

Verder wordt van de beleidskredieten 55 percent uitgetrokken voor de cofinanciering van diverse Europese programma's (Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling of PDPO, Leader +- programma, Enkelvoudig programmeringsdocument voor visserij).

Het belangrijkste instrument binnen de Vlaamse landbouwbegroting is het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF), waarvan de middelen werden verhoogd om de dreigende betalingsachterstand op te vangen. Er werd voorzien in 3 miljoen euro extra betalingskredieten voor de begrotingscontrole 2004 en in 4 miljoen euro voor de begroting 2005.

Een nieuw element voor het VLIF is dat de primaire verwerking van land- en tuinbouwproducten via investeringssteun kan worden versterkt. Dit was nodig omdat sinds 2003 bij de herziening van het economisch ondersteunings- en expansiebeleid de juridische grondslag was weggefallen om de bedrijven actief in deze sectoren nog te ondersteunen. Via een bepaling die wordt ingeschreven in het programmadecreet wordt hieraan verholpen (*Parl. St. VI. Parl. 2004-05, nr. 124/1*).

Samen met minister van Leefmilieu Kris Peeters werd een structurele oplossing gezocht voor de financiering van de krengeophaling door de firma Rendac. De Vlaamse overheid zal ook in de toekomst blijven tussenkomen in de factuur die door de landbouwers moet worden betaald. De middelen hiertoe worden opgenomen in de leefmilieubegroting.

Vlaanderen kent een kwalitatief hoogstaande landbouw en die moet worden versterkt. Daartoe worden binnen de landbouwbegroting extra middelen uitgetrokken om het kwaliteitsbeleid in land- en tuinbouw een nieuwe impuls te geven. Het is de bedoeling om met deze middelen nog beter te kunnen inspelen op de nieuwe mogelijkheden die binnen het Europees plattelandsontwikkelingsbeleid voorzien zijn voor voedselkwaliteit en het voldoen aan nieuwe normen op het vlak van voedselveiligheid. Via de zogenaamde 'modulatie' worden er jaarlijks middelen doorgeschoven van de eerste pijler van het GLB (markt- en inkomensbeleid) naar

de tweede pijler (plattelandsontwikkelingsbeleid), waardoor deze nieuwe mogelijkheden kunnen rekenen op extra Europese steun. Voor Vlaanderen wordt de extra steun geschat op 2.324.000 euro in 2005, 3.100.000 euro in 2006 en 3.880.000 euro voor de volgende jaren tot en met 2012.

Verder voorziet de begroting in de nodige middelen om het onderzoeks- en innovatiepotentieel binnen land- en tuinbouw te versterken. Hierbij gaat specifieke aandacht naar het toepassingsgericht, praktijkgericht en beleidsgericht onderzoek. Een aantal structurele reorganisaties binnen het beleidsdomein moeten dit ondersteunen.

De minister-president meent dat in de begroting 2005 de cruciale elementen worden gevrijwaard ondanks de besparingsoperatie. Er wordt vooral bespaard op kleinere begrotingsposten. Daarnaast zijn er extra uitgaven op begrotingsposten die de administratie in staat moet stellen om de MTR-hervorming tot een goed einde te brengen.

1.2. Programma's

Inzake programma 54.1 (Landbouw, tuinbouw en plattelandsbeleid), basisallocatie 01.90 uitgaven in het kader van het landbouwmonitoringnetwerk, zullen de middelen die ontvangen worden vanuit Europa als vergoeding voor het doorspelen van gegevens uit het landbouwmonitoringnetwerk worden gebruikt om dit netwerk verder uit te bouwen en de performantie te verbeteren.

Het krediet voor de uitgaven in het kader van biologische landbouw (basisallocatie 12.03) wordt licht verhoogd om te trachten de slechte evolutie van de laatste jaren te keren.

De kredieten op basisallocatie 31.01, subsidies in het kader van het kwaliteitsbeleid met betrekking tot de land- en tuinbouw, wordt fors verhoogd om te kunnen inspelen op de nieuwe mogelijkheden in het kader van het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) inzake algemene en specifieke kwaliteitssystemen.

Voor de subsidies in het kader van de stimulering van biologische landbouw (basisallocatie 31.09) wordt het krediet teruggebracht op het niveau van 2003. In 2004 werden immers de kredieten eenmalig substantieel verhoogd om enkele meerjarige projecten (Bioforum en Biotheek) te kunnen vastleggen. Om een volledig beeld te hebben van de

financiering vanuit landbouw voor de biologische sector moeten niet alleen de twee specifieke begrotingsposten (basisallocatie 12.03 en basisallocatie 31.09) in rekening worden gebracht, maar ook de middelen vanuit het VLIF, de naschoolse vorming, de hectare-premie voor de biolandbouw (ongeveer 700.000 euro), de inspanningen voor biolandbouw bij het VLAM en het afzet- en kwaliteitsbeleid.

Basisallocatie 31.50, subsidies en premies inzake zeevisserij, is een overgehevelde basisallocatie van programma 54.50. Er is een verhoging van het krediet voorzien van 45.000 euro. Het betreft de overheidstoelage voor het fonds voor de scheepsjongens.

De subsidies aan het Vlaams Informatiecentrum voor Land- en Tuinbouw (VILT) zijn terug te vinden in basisallocatie 33.14. Het betreft hier een structurele ondersteuning om de centrale rol als communicator over de productiekolom land- en tuinbouw in Vlaanderen te versterken. Het VILT levert volgens de minister-president goed werk. Het informatiecentrum wordt ook gevraagd om een alternatief voor te stellen voor het maandblad 'BuitenKansen'. Een goede trimestriële publicatie kan tegemoetkomen aan de nood om informatie.

De dotatie aan het VLIF (basisallocatie 41.41) wordt verhoogd tot 42.000.000 euro om de in het verleden aangegane betalingsverplichtingen te honoreren. Basisallocatie 99.31 bevat de vastleggingsmachtiging voor het VLIF.

De kredieten in programma 54.8, met de dotaties aan de wetenschappelijke instellingen Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek (CLO) en het Centrum voor Landbouweconomie (CLE), blijven op peil. Minister-president Leterme herinnert aan de hervormingen die aan de gang zijn. Een zekere stabiliteit in de financiering is daarom belangrijk. Wellicht zullen in de toekomst, al dan niet vanuit de begroting landbouw, bijzondere inspanningen moeten worden geleverd.

De kredieten ingeschreven op programma 54.9 (Beheer en kwaliteit van de Landbouwproductie en Voorlichting) zijn grotendeels middelen die worden uitgetrokken om het geïntegreerd beheers- en controlesysteem (GBCS) uit te rusten en aan te passen om de MTR-hervorming op een degelijke en tijdige manier te kunnen toepassen. In dit verband bevestigt de minister-president dat een aan-

tal brieven over de MTR niet of te laat zijn toegekomen bij de landbouwers, zoals in een eerdere commissievergadering werd opgemerkt.

Tot slot zijn er nog de subsidies in het kader van het fokkerijbeleid (basisallocatie 31.30). Door de vorige regering werd een reorganisatie gestart binnen de fokkerijsector, die zou moeten leiden tot een efficiëntere werking en het deels terugtreden van de overheid. De minister-president stelt dat hij de uitgangspunten van de vorige minister deelt wat de hervorming van het fokkerijbeleid betreft. De middelen werden met 488.000 euro verminderd. Op dit moment worden gesprekken gevoerd met de sector en de administratie om na te gaan op welke manier deze besparingen kunnen worden gespreid over de diverse geledingen en activiteiten, zonder dat de essentie van de werking van het fokkerijbeleid in het gedrang komt.

II. BESPREKING

Hier volgt het verslag van de bespreking in de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid.

II.1. Beeldvorming

De heer *Frans Wymeersch* stelt vast dat het de bedoeling is om het Vlaams Informatiecentrum voor Land- en Tuinbouw (VILT) meer armslag te geven. Hij verwijst naar zijn uiteenzetting bij de bespreking van de beleidsnota Landbouw over de rol van de media in de imagovorming van de sector. Het lid wil nog eens het belang beklemtonen van de audiovisuele media, die het grootste deel van de bevolking bereiken. De heer Wymeersch is van oordeel dat er nog meer inspanningen moeten gebeuren om dit kanaal in te schakelen in de imagovorming van de landbouwsector. De geschreven media alleen volstaan niet.

De heer *Jos De Meyer*, voorzitter van de subcommissie, sluit zich aan bij wat is gezegd omtrent communicatie. Het VILT levert schitterend werk en de verruiming van de opdracht van het centrum is een goede zaak. Mogelijks moeten de middelen nog worden verruimd om meer slagkracht te krijgen voor externe communicatie.

Vermits informatie belangrijk is, kan ook mevrouw *Tinne Rombouts* de verhoging van het budget van

het VILT toejuichen. Door zijn neutrale positie is het VILT hiervoor uiterst geschikt.

De heer *Yves Leterme*, minister-president, is van mening dat ook politici een verantwoordelijkheid dragen wanneer het over een positieve houding ten opzichte van de landbouwbevolking gaat. De samenleving stelt terecht eisen inzake voedselveiligheid, duurzaamheid en leefmilieu en de overheid moet deze objectieven opleggen en daar scherp op toezien. Maar anderzijds hebben de land- en tuinbouwers recht op een beleid dat hen ondersteunt en aanmoedigt. Er moeten inderdaad inspanningen gebeuren op het vlak van de audiovisuele media. In het kader van het doelgroepenbeleid inzake communicatie, dat door de vorige regering werd opgezet, acht de minister-president het mogelijk dat, bijvoorbeeld via de regionale televisie, specifieke informatie over de MTR wordt gegeven. Via dat kanaal kan ook een inspanning inzake imagovorming gebeuren. Het is inderdaad de bedoeling om het VILT meer slagkracht te geven.

II.2. Vlaams Landbouwinvesteringsfonds

De heer *Frans Wymeersch* is niet gekant tegen het ondersteunen van de verwerkende nijverheid via het VLIF. De landbouwproducent aan de basis mag echter niet de gevangene worden van de verwerkende nijverheid. De producent zou te allen tijde de garantie moeten krijgen dat hij door de verwerkende nijverheid op een eerlijke manier wordt benaderd en dat hij een eerlijke prijs krijgt.

Ook de heer *Jef Tavernier* vraagt garanties dat de basistaak van het VLIF niet onder de verruiming van de taken zal lijden. Het lid stelt ook vast dat er sprake is van een verhoging van de betalingskredieten, maar dat anderzijds de vastleggingsmachtiging van het VLIF daalt.

Mevrouw *Tinne Rombouts* beoordeelt de globale budgetstijging voor het VLIF positief. De stijging is ook logisch gezien het VLIF een aantal extra taken krijgt. Zij vertrouwt er op dat de gelden voor de primaire sector worden gevrijwaard en effectief naar de landbouwsector gaan, ook in de toekomst. Het extra betalingskrediet voor het VLIF om de achterstallige betalingen op te vangen wordt eveneens als een pluspunt gezien. Zo zullen jonge landbouwers die steun nodig hebben van het VLIF niet te lang moeten wachten op hun geld. Dit heeft immers een negatieve impact op hun bedrijfsvoering.

Door het VLIF zal een serieuze investering gebeuren in het proefstation van Sint-Katelijne-Waver, wat positief is. Anderzijds hoopt mevrouw *Rombouts* dat investeringen in andere proeftuinen mogelijk blijven, zoals de proeftuin van Hoogstraten.

De *minister-president* vindt het een terechte zorg dat de steun aan de verwerkende nijverheid niet ten koste mag gaan van de bedrijven in de primaire sector. De verruiming van de taken mag niet ten koste gaan van de kernopdracht van het VLIF. Hier zal over worden gewaakt. Het is ook de verantwoordelijkheid van de commissieleden om de beleidsverantwoordelijken bij de uitvoering te controleren.

Wat de daling van de vastleggingsmachtiging betreft, verwijst de minister-president naar zijn toelichting bij de begrotingscontrole 2004. De vastleggingsmachtiging werd opnieuw geraamd. Voortaan worden enkel de engagementen van de Vlaamse Gemeenschap opgenomen. In het verleden werden ook de Europese engagementen vastgelegd, die echter geen aanleiding gaven tot betalingskredieten ten laste van de Vlaamse begroting.

De minister-president betreurt verder dat de provincie ten aanzien van de proeftuin in Sint-Katelijne-Waver niet meer inspanningen doet. Er werden reeds gesprekken gevoerd met de bestendig afgevaardigde van de provincie Antwerpen. Er zijn goede voorbeelden van proeftuinen die, ingebed en verankerd in een provinciaal beleid, functioneren. Zo kunnen er extra impulsen worden gegeven.

II.3. Biologische landbouw

Inzake de biolandbouw is het volgens de heer *Frans Wymeersch* opvallend dat de minister-president stelt dat er een inhaalbeweging moet gebeuren omdat deze sector de laatste jaren een achteruitgang kent. Gezien de samenstelling van de vorige coalitie had het lid verwacht dat men extra inspanningen zou gedaan hebben voor de biolandbouw. Er moet voor worden gewaarschuwd dat de biolandbouw als één poot van de landbouwsector niet op een kunstmatige manier wordt bevoordeeld tegenover de eerder traditionele poot. De biolandbouw moet de plaats worden gegeven die ze toekomt, maar ook niets meer.

De heer *Jef Tavernier* is het niet eens met wat wordt gezegd over de biologische landbouw en met wat in

de begroting staat ingeschreven. Indien wordt gekeken naar de cijfers van de evolutie van het aantal bedrijven en het aantal hectaren is er een stijging tot 2001, waarna er een daling is geweest.

Het is volgens de heer Tavernier altijd gemakkelijk om het beleid daarvan de schuld te geven, maar er kan ook worden gekeken naar de fundamentele oorzaken. Het lid is van mening dat in de vorige legislatuur daadwerkelijk een beleid is gevoerd om de biologische landbouw te ondersteunen. De resultaten zijn echter ook van andere factoren afhankelijk. Een aantal elementen zijn inherent aan de biologische landbouw: grote kleinschaligheid en inefficiëntie in een opkomende sector. Na een eerste periode is er een sanering van die sector waarbij een aantal niet-rendabele bedrijven eruit stappen. Het is mogelijk dat het beleid moet worden bijgestuurd, maar dan moet worden gekeken in welke richting. De spreker meent begrepen te hebben dat de minister-president in dezelfde richting wil verder gaan en dat op termijn zal blijken dat wel degelijk de goede stimulansen werden gegeven. Dat dit niet onmiddellijk resulteerde in een blijvende toename van het aantal bedrijven en de gebruikte oppervlakte is mogelijk.

Het verbruik van biologische producten neemt volgens de heer Tavernier toe maar dikwijls gaat het om ingevoerde producten. Deze sector is ook erg arbeidsintensief en wordt geconfronteerd met concurrentie van Midden- en Oost-Europese landen. De overgang van een klassiek naar een biologisch landbouwbedrijf is moeilijk en moet worden ondersteund. Ook de administratie, het beleid en de landbouworganisaties hebben een zekere tijd nodig gehad om zich aan te passen en de mentale omschakeling te maken. Mensen op het terrein stellen dat zij in de beginperiode naar Nederlandse voorbeelden zijn gaan kijken en dat zelfs consultants van landbouworganisaties kwamen vragen hoe het nu eigenlijk moest.

Dit maakt ook aparte kanalen ter ondersteuning noodzakelijk. De heer Tavernier heeft daarom zijn twijfels bij de integratie van middelen, bijvoorbeeld voor informatie. Hij betreurt hierbij dat het gewaardeerde tijdschrift 'Buitenkans' niet zal worden verdergezet. Ook voor Bioforum is een verdere en betere ondersteuning noodzakelijk dan wat nu in de begroting is voorzien.

Minister-president *Yves Leterme* wil inzake biologische landbouw ten eerste de versnippering tegengaan, ten tweede ondersteuning bieden in de richting van meer professionalisme, en ten derde komaf maken met het verspreiden van allerlei kleine subsidies aan de meest diverse organisaties. In 2003 werd 901.000 euro uitgetrokken, voor 2005 is dit 900.000 euro (programma 54.1, basisallocatie 31.09). Dit is een zeer lichte daling ten opzichte van 2003. In 2004 is er een verhoging geweest van het krediet voor een aantal grotere projecten. In de toelichting bij de begroting 2004 stond volgens de minister-president duidelijk dat het om eenmalige projecten ging.

II.4. Mestbeleid

De heer *Frans Wymeersch* merkt op dat de minister-president niet heeft gesproken over het mestbeleid, maar heeft begrip hiervoor aangezien het een bevoegdheid van de minister van Leefmilieu betreft. Uit een eerste lezing van de leefmilieubegroting meent het lid te kunnen afleiden er voor 2005 geen wezenlijke veranderingen zijn inzake het mestbeleid. Hij gaat ervan uit dat dit te maken heeft met het feit dat een nieuw mestdecreet in aantocht is, meer bepaald in 2005. Hij rekent erop dat dit ook zijn repercussies zal hebben op de begroting 2006 want er is een serieuze bijsturing nodig.

De heer *Karlos Callens* stelt dat de landbouwers hopen dat het Mestactieplan (MAP) zal worden vereenvoudigd. In de beleidsnota wordt ook de nadruk gelegd op de administratieve vereenvoudiging. De landbouwer heeft niet onmiddellijk grote problemen met de doelstelling van het MAP maar wel met de interpretatie die door een aantal personen van de administratie wordt gegeven aan de regels. Indien in 2005 de start wordt gegeven om het MAP te wijzigen moet het ook de ambitie zijn om een voor de landbouwers begrijpelijk MAP te maken. Een goede regelgeving is niet enkel begrijpelijk voor de deskundigen en voor de administratie maar ook voor de landbouwers.

Er stellen zich ook problemen met de beschikbaarheid van cijfers inzake het nitraatgehalte in het grondwater. Tot op heden kan niemand zeggen of een bepaald stuk landbouwgrond te veel bemest is en zo ja, in welke mate. Er worden wel algemene studies uitgevoerd, maar de individuele landbou-

wer zou volgens de heer Callens zelf meer verantwoordelijkheid moeten kunnen opnemen voor zijn percelen.

Minister-president *Yves Leterme* antwoordt dat de afspraak is dat minister van Leefmilieu Kris Peeters in de loop van 2005 voorstellen uitwerkt voor een nieuw MAP. Administratieve vereenvoudiging moet hierbij een doel zijn. Omdat het om een ingewikkelde materie gaat, mag men echter ook geen al te hoge verwachtingen koesteren. De minister-president is persoonlijk van mening dat wat de MTR betreft een vereenvoudiging alleen mogelijk is via een ontkoppeling van de steun.

II.5. Ruilverkaveling en landinrichting

De heer *Jos De Meyer*, voorzitter van de subcommissie, verwijst naar de toelichting bij de begroting Leefmilieu waarin de bevoegde minister stelt dat ruilverkaveling en landinrichting, vanuit het oogpunt van leefmilieu, geen prioriteit meer zijn. De heer De Meyer kan dit vanuit het standpunt van de minister van Leefmilieu deels begrijpen, in die zin dat mensen uit de natuursector vaak oordelen dat, ten gevolge van de moderne evolutie in de landbouw, de klemtoon teveel ligt op landbouw. Anderzijds vindt de landbouwsector dat, ten gevolge van het multifunctioneel worden van ruilverkaveling en landinrichting, de klemtoon te veel ligt op het leefmilieu-aspect. Het gevolg is dat een belangrijk instrument, dat oorspronkelijk als opdracht had om mee te zorgen voor een structuurbeleid in de landbouwsector, minder middelen dreigt te krijgen en verloren dreigt te gaan. Daarbovenop komt dat in de vorige legislatuur de subsidiëring van landbouwwegen in polders volledig werd afgebouwd. Minister Vera Dua heeft die kredieten destijds vervangen door middelen voor erosiebestrijding. Erosiebestrijding is uiteraard ook zinvol, maar intussen vragen polderbesturen zich af waar zij nog middelen kunnen vinden voor landbouwwegen. De heer De Meyer kreeg deze vraag de afgelopen maand herhaaldelijk van diverse polderbesturen. Hij begrijpt dat een oplossing voor de begroting 2005 niet meer mogelijk is, maar vraagt de minister-president om hiermee rekening te houden voor 2006.

De *minister-president* antwoordt dat het dossier over ruilverkaveling en landinrichting zal bekeken worden met minister van Leefmilieu Kris Peeters. Eventueel kan dit aan bod komen in de begroting

2006 in het kader van de economische bedrijfsvoering, wat een andere invalshoek is voor het probleem.

II.6. Visserijsector

De heer *Karlos Callens* vraagt aandacht voor de visserijsector, die zeer moeilijke tijden beleeft door de quota en de hoge olieprijs. De sector vraagt een betere coördinatie op vele vlakken, maar in de eerste plaats wat de veilingen betreft. Hij verwijst naar het Nederlandse voorbeeld waar vier veilingen (IJmuiden, Scheveningen, Colijnsplaat en Stellendam) aan elkaar zijn gelinkt zodat er geen concurrentie meer mogelijk is tussen de verschillende reders. In België gaat het om Oostende, Zeebrugge en in mindere mate Nieuwpoort. Bepaalde veilingen worden echter gesteund door stad of provincie en de andere niet, wat een vorm van oneerlijke concurrentie tot gevolg heeft. Een coördinatie naar Nederlands voorbeeld en meer overleg is volgens de heer Callens aangewezen. Er zou met de Rederscentrale en eventueel andere belangrijke actoren rond de tafel moeten worden gezeten om naar hun problemen te luisteren.

De heer Callens stelt dat, indien zijn informatie correct is, de reders op het punt staan vergaande acties te voeren in de havens. Als commissielid wil hij zijn verantwoordelijkheid nemen om dit te melden en om een dergelijk scenario te vermijden. Hij verwacht van de minister-president dat deze ook zijn verantwoordelijkheid neemt om na te gaan wat de omvang is van de problemen van de reders.

De *minister-president* gaat akkoord met de vraag naar meer coördinatie tussen de visveilingen. Er worden daartoe ook inspanningen gedaan, maar coördinatie veronderstelt ook de bereidheid van alle betrokkenen om daaraan mee te werken. De veilingen zijn toegerust via het veilnetwerk PEFA om een simultane veiling te organiseren via internet. Het is inderdaad juist dat de stad Oostende de veiling financiert.

Er werd reeds drie keer samen gezeten met een delegatie van de Rederscentrale om de problemen in de sector te bekijken. De problemen zijn op dit ogenblik iets minder acuut wegens de daling van de olieprijs per vat. De volgende maanden kan hierover op grond van een actieplan in de commissie van gedachte worden gewisseld.

II. Andere thema's

Modulatie eerste pijler naar tweede pijler

De heer *Frans Wymeersch* staat argwanend tegenover het feit dat, onder druk van Europa, meer en meer middelen van de eerste naar de tweede pijler worden afgewend. De eerste pijler is voor de heer Wymeersch nog steeds het wezenlijke bestanddeel van de landbouwsector. Landbouw moet meer zijn dan een vehikel waaraan het plattelandsbeleid wordt opgehangen.

De *minister-president* antwoordt dat de modulatie van de eerste naar de tweede pijler een Europees initiatief is. Het is wel zo dat in het kader van de tweede pijler 90 percent van de middelen voor het plattelandsbeleid in Vlaanderen naar de land- en tuinbouw gaan. Dit zal ook in de toekomst het geval zijn en staat ook zo beschreven in de beleidsnota.

Mid Term Review

Mevrouw *Tinne Rombouts* beoordeelt het positief dat middelen worden vrijgemaakt voor de MTR-hervorming. Deze hervorming moet alle kansen krijgen opdat de landbouwers opnieuw vertrouwen zouden krijgen in het beleid en de overheid.

Het lid is tevreden dat wordt erkend dat een aantal brieven over de hervorming niet zijn aangekomen. Zij vraagt of de antwoordtermijn kan worden verlengd voor deze landbouwers, vermits deze brieven minstens veertien dagen later zijn aangekomen. Met de MTR gaan immers vaak moeilijke onderhandelingen met overlaters en overnemers gepaard. Om deze onderhandelingen niet in het gedrang te brengen, is een uitstel aangewezen.

De *minister-president* zegt dat een 400-tal bedrijven, op een totaal van 31.390 bedrijven, de bewuste zending niet op tijd hebben ontvangen. De vraag om uitstel is terecht. Dit zal worden bekeken samen met de administratie. Als het in de Europese context mogelijk is, mag het geen probleem zijn om dit uitstel toe te kennen aan deze bedrijven. De commissie zal hiervan op de hoogte worden gehouden.

Landbouwonderwijs

De heer *Jef Tavernier* stelt in het landbouwonderwijs een verdere integratie vast. Er is geen echte

concurrentie tussen zij die het klassieke land- en tuinbouwonderwijs aanhangen en de scholen waar ook de biologische variant wordt onderwezen. Anderzijds zijn er toch een aantal onderwijsinstellingen waar beide richtingen lijnrecht tegenover elkaar staan en er zelfs een zekere aversie is tegenover biologische land- en tuinbouw. Aan een verandering van deze mentaliteit zou moeten worden gewerkt.

Verder wil de heer Tavernier nog de aandacht vestigen van de minister-president op het probleem dat het praktijkonderricht van biologische land- en tuinbouw arbeidsintensiever en meer continu is. De werktijdregeling die voor de teeltleiders is uitgewerkt heeft tot gevolg dat gedurende een aantal weken niemand beschikbaar is om het land te bewerken, bijvoorbeeld tijdens vakantieperiodes. Voor de klassieke teelt is dit minder problematisch dan voor de biologische land- en tuinbouw. Het lid is er zich wel van bewust dat dit eerder tot de bevoegdheid behoort van de minister van Onderwijs, maar hij is van oordeel dat er een aanpassing moet komen.

De *minister-president* antwoordt dat het landbouwonderwijs inderdaad een bevoegdheid is van minister van Onderwijs Frank Vandenbroucke, maar begrijpt dat het hier om een reëel probleem gaat. De heer *Jos De Meyer*, voorzitter van de subcommissie, vult aan dat de huidige correcte benaming voor teeltleiders 'praktijkleraar zonder klas' is.

Zorgboerderijen

De heer *Jef Tavernier* meldt dat er problemen zouden zijn met de subsidiëring van zorgboerderijen, met name dat beslissingen tot betoelaging worden genomen maar dat ze niet worden betekend.

De *minister-president* verwijst naar de beleidsnota waarin werd aangekondigd dat rond zorgboerderijen een initiatief zal worden genomen. In het verleden zijn er in beperkte mate facultatieve subsidies gegeven aan een aantal verenigingen. Dit bracht de nodige moeilijkheden met zich mee omdat de inspectie van Financiën oordeelde dat dit welzijnsmaterie is. Bovendien waren de ingediende dossiers ook niet altijd perfect in orde.

Wat de ondersteuning betreft van de individuele zorgboerderijen, zal gebruik worden gemaakt van de mogelijkheden waarin op het Europese niveau is voorzien. Er is ook een besluit in voorbereiding

ter uitvoering van het decreet van 3 maart 2004 inzake de subsidiëring van meer duurzame landbouwproductiemethoden. De bedoeling is om een kleine vergoeding te geven aan een beperkt aantal landbouwers dat hieromtrent actief is. De minister-president hoopt binnenkort met het besluit naar de Vlaamse Regering te kunnen stappen. Zo wordt in de toekomst structureel voorzien in een vergoeding voor land- en tuinbouwers die een aantal zorgbehoevende mensen, bijvoorbeeld psychiatrische patiënten, op hun bedrijf te werk stellen. Dit zit in de begroting ingebed onder de noemer plattelandsontwikkeling. Voorlopig gaat het om enkele tientallen bedrijven maar het aantal kan nog toenemen.

De heer *Jef Tavernier* meent dat het een goede zaak is dat er een structureel initiatief komt. Het lid vraagt wel aandacht voor de honorering van wat in het verleden is toegezegd. Tot slot is hij ervan overtuigd dat dergelijke initiatieven aan een bepaalde behoefte beantwoorden en belangrijk zijn voor het imago van de land- en tuinbouwers.

Krengnophaling

Mevrouw *Tinne Rombouts* is verheugd dat een snelle oplossing werd gevonden om de betalingsproblemen in verband met de krengnophaling door Rendac op te lossen. Het lid hoopt dat ook in de toekomst de kosten kunnen worden gedragen door de Vlaamse overheid.

Minister-president *Yves Leterme* bevestigt dat het de bedoeling is om te zorgen voor een structurele oplossing.

Fokkerijbeleid

Mevrouw *Tinne Rombouts* oordeelt dat de besparingen in het fokkerijbeleid een negatief aspect vormen van de voorliggende begroting. Zij betreurt de besparingen en hoopt op een goed overleg met de sector om mogelijke problemen te voorzien en tijdig op te vangen.

De *minister-president* vult aan dat zeer binnenkort een overleg over het fokkerijbeleid is gepland.

III. INDICATIEVE STEMMING

Nadat verslag werd uitgebracht van de bespreking in de subcommissie houdt de commissie op 2 de-

cember 2004 een indicatieve stemming over het deel landbouw, visserij en plattelandsbeleid van de uitgavenbegroting 2005.

Het deel landbouw, visserij en plattelandsbeleid wordt aangenomen met 14 stemmen.

C. RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED – BEVOEGHEDEN VAN DE HEER DIRK VAN MECHELEN, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING

De Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed besprak op 25 november en 2 december 2004 het deel ruimtelijke ordening van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2005.

De begroting 2005 werd samen geagendeerd met de Beleidsnota Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen 2004-2009 (*Parl. St.* VI. Parl. 2004-05, nr. 92/1). Daarover zal afzonderlijk verslag worden uitgebracht.

I.1. TOELICHTING DOOR DE MINISTER

De moeilijke budgettaire situatie dwong de minister er toe om enkele ingrijpende besparingen te realiseren. Om solidair te zijn tegenover de Vlaamse Regering, hebben zowel het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening als het beleidsdomein Monumenten en Landschappen hiervoor de nodige inspanningen geleverd.

I.1. Programma 62.1 Ruimtelijke ordening, stedenbouw en grondbeleid

De *minister* deelt mee dat de structuur van programma 62.1 Ruimtelijke ordening, stedenbouw en grondbeleid in grote mate ongewijzigd blijft in vergelijking met de begroting 2004.

De kredieten voor de rechtstreekse beleidsinstrumenten van het beleid op de ruimtelijke ordening blijven behouden en zijn terug te vinden op de basisallocaties 1201, 1232 (werd samengevoegd met basisallocatie 1233) en 7402. Het gaat hier om kredieten die moeten toelaten om het nodige te ondernemen om processen in uitvoering van het

Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) op gewestelijk niveau te initialiseren, te begeleiden en tot een goed einde te brengen. Verder moeten deze kredieten het mogelijk maken om de inspraak en de communicatie hierover te organiseren en om de resultaten van de planningsprocessen versneld te vertalen in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen zoals is voorzien in het decreet op de ruimtelijke ordening.

De Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke Ordening (basisallocatie 1204) en de Hoge Raad voor het Herstelbeleid (basisallocatie 1206) ontvangen, als adviesorganen op gewestelijk niveau, via deze begroting hun werkingsmiddelen.

De Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning (basisallocatie 3305) ontvangt jaarlijks een subsidie. Daarnaast zijn er nog enkele andere organisaties en initiatieven die volgens de minister een voorbeeldfunctie hebben in het ruimtelijk beleid. Zij ontvangen ook een stimulans in de vorm van een beperkte subsidie (basisallocaties 3304, 4304 en 4305).

De kredieten voor gedragsbeïnvloedende beleidsinstrumenten ten aanzien van de gemeenten blijven eveneens behouden maar werden meer realistisch ingeschat in functie van de benutting.

Het betreft de subsidies die toegekend worden aan gemeenten voor de opmaak van een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (basisallocatie 4320), een eerste vergunningenregister en een eerste plannenregister (basisallocatie 4321) en van ruimtelijke uitvoeringsplannen (basisallocatie 4325). Indien mocht blijken dat de ingeschreven kredieten in 2005 ontoereikend zijn omdat de gemeenten in een versneld tempo werk maken van hun instrumentarium om een autonoom vergunningenbeleid te voeren, zal de minister in een herschikking of verhoging van de kredieten voorzien bij de begrotingscontrole 2005. Via zijn administratie zal hij ook op andere manieren de gemeenten ondersteunen, bijvoorbeeld door de bevoegde gemeentelijke ambtenaren actief te ondersteunen bij de opmaak van hun plannen- of vergunningenregisters of de inventaris onbebouwde percelen (aanreiken van data, informatica-ondersteuning). Ook is het de bedoeling om in 2005 opnieuw enkele vormingsinitiatieven op te zetten voor gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaren (en andere geïnteresseerden) rond concrete problemen waar zij vaak mee worden geconfronteerd (basisallocatie 1205). Het krediet voor de subsidies voor de opleiding

en de betaling van de gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaren in kleine gemeenten (basisallocatie 4324) blijft voorlopig op hetzelfde niveau behouden. Ook in 2005 zullen enkele strategische projecten in het kader van het Ruimtelijke Structuurplan Vlaanderen worden gesubsidieerd (basisallocatie 4306).

Een aantal basisallocaties beïnvloedt, via subsidiëring, het grond- en pandenbeleid. De minister licht de basisallocaties toe die betrekking hebben op de verlaten bedrijfsruimten gezamenlijk. Op basisallocatie 0190 werd een variabel krediet van 7.778.000 euro ingeschreven. De inkomsten vloeien voort uit de leegstandsheffingen op bedrijfsruimten. Met de inkomsten worden de kosten betaald, verbonden aan de afhandeling van bezwaarschriften voor leegstaande woningen en bedrijfsruimten. De kosten verbonden aan de externe afhandeling van bezwaarschriften en de inning van de heffingen worden volgens de minister voor 2005 geraamd op minder dan 900.000 euro. De rest van het krediet zal worden aangewend voor subsidies voor de verwerving en sanering van bedrijfsruimten, wat ook gebeurt met de kredieten ingeschreven op basisallocatie 5105 (een GVK van 3.475.000 euro en een GOK van 4.363.000 euro).

De betalingskredieten liggen aanzienlijk hoger dan de vastleggingskredieten omdat in de begrotingscontrole 2004 extra vastleggingskredieten werden voorzien.

Het grootste deel van het vastleggingskrediet van 2.280.000 euro op basisallocatie 4301 wordt aangewend voor de subsidiëring van strategische projecten in het kader van het grond- en pandenbeleid. De rest van het krediet gaat naar subsidies aan gemeenten voor de opmaak en actualisering van een inventaris onbebouwde percelen en naar subsidies voor een sociaal grondbeleid.

Ten slotte vestigt de minister de aandacht op een uitdovende basisallocatie inzake stadsvernieuwing. Deze valt onder de bevoegdheid van Vlaams minister Marino Keulen (basisallocatie 6315) en hiervoor wordt een laatste betalingskrediet ingeschreven van 189.000 euro.

1.2. Programma 62.2 Monumenten en landschappen

In vergelijking met de begroting van 2004 blijft de begroting van 2005 voor het programma 62.2 Mo-

numenten en landschappen grotendeels ongewijzigd. Het volume aan beleidskredieten neemt volgens de minister wel toe. Deze toename is te verklaren door een overdracht van de personeelskredieten van programma 99.1 Interdepartementale bestaansmiddelen naar de dotatie van het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed.

Het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed is een nieuw intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid, opgericht door smelting van het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium en de Kenniscel van de afdeling Monumenten en Landschappen. Het heeft een ondersteunende rol, namelijk zorgen voor het beheer en genereren van de (wetenschappelijke) kennis die nodig is voor het voeren van een kwalitatief erfgoedbeleid.

De minister verduidelijkt dat de rechtstreekse beleidsinstrumenten van het programma Monumenten en Landschappen zich bevinden op de basisallocaties 1221, 1224, 1290 en 7401. Deze basisallocaties hebben betrekking op alle uitgaven met betrekking tot externe contacten, internationale samenwerking, communicatie, publicaties en aankoop van specifieke machines, meubilair en voermiddelen te land.

Onroerend erfgoed voert een voorkomingsbeleid om duurdere ingrepen af te wenden. In dit licht stijgt het krediet 'aandeel van het Vlaamse Gewest in de onderhoudspremie voor beschermde monumenten - privé-sector' (basisallocatie 5302) nog verder. In 2005 zal immers een nieuw onderhoudspremiebesluit in werking treden volgens de minister. Deze regeling onderscheidt zich hoofdzakelijk van de huidige regeling door de hoogte van de premie en door het openstellen van de onderhoudspremie voor stads- en dorpsgezichten (basisallocatie 5301).

De minister is van mening dat onroerenderfgoedzorg op het terrein begint bij de burger die dagdagelijks met onroerenderfgoed wordt geconfronteerd. In dit verband zijn (vrijwilligers)verenigingen essentieel om de onroerenderfgoedboodschap uit te dragen en een grotere betrokkenheid te genereren. Daarom is projectmatige financiële ondersteuning nodig.

De bijdrage van het Vlaamse Gewest aan de Unesco-conventie voor het werelderfgoed wordt

teruggebracht op 25.000 euro. Vorig jaar was er een uitzonderlijke bijdrage van 100.000 euro met betrekking tot een project om het erfgoed in Irak te herstellen.

Naast de onderhoudspremies blijft er een uitgebreide waaier bestaan aan gedragsbeïnvloedende beleidsinstrumenten voor het ganse beleidsveld onroerend erfgoed. Deze omvatten onder andere restauratie- en beheerspremies (basisallocaties 5302, 5304, 5307, 5308, 6301, 6303, 6304, 6307 en 6310).

Deze stijging van de beleidskredieten in de vorige legislatuur, werd in de eerste jaren niet met de nodige betalingskredieten gevolgd. De minister stelt dat daardoor monumenten en landschappen nu kampen met een tekort aan betaalkredieten. Als volgend jaar bij de begrotingscontrole 2005 de parameters kunnen worden bevestigd, is er een conjunctuurreserve voorzien die specifiek daarvoor kan worden aangesproken.

II. BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMING

De uitgavenbegroting werd op 2 december 2004 samen geagendeerd met de Beleidsnota Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen 2004-2009. Er worden geen opmerkingen gemaakt over de begroting 2005.

Bij de bespreking van de beleidsnota worden wel vragen gesteld over de oprichting van het Rubiconfonds, dat zou worden gespijsd door de planbatenheffing, en over de middelen voor de Grondenbank. Ook de middelen en het beleid voor monumentenzorg komen ter sprake. Over de bespreking van de beleidsnota zal afzonderlijk verslag worden uitgebracht.

Het deel ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed van de uitgavenbegroting wordt in een indicatieve stemming aangenomen met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Tinne ROMBOUTS
Karlos CALLENS
Joke SCHAUVLIEGE

Patrick LACHAERT